

AKTUALIZÁCIA PROGRAMU
HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

OBCE HORNÝ VADIČOV

na roky 2016 – 2023

Február 2016

INFORMÁCIE O SPRACOVANÍ

Na príprave Aktualizovaného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Horný Vadičov na obdobie 2016 – 2023 spolupracovali:

Obecné zastupiteľstvo obce Horný Vadičov:

Ing. Andrej Berešík
Mgr. Zuzana Čížová
Jozef Halúska
Monika Kubáščíková
Miroslav Kubík
Miroslav Majčín
Mgr. Emília Palicová
Jozef Pavlusík
Stanislav Zajac
Vladimír Káčerík

Starosta obce Horný Vadičov:

Občania obce, predstavitelia podnikateľských a verejno-prospešných organizácií, škôl a neziskových organizácií pôsobiacich v obci.

OBSAH

Úvod	4
1. ANALYTICKÁ ČASŤ	7
1.1 CHARAKTERISTIKA OBCE.....	7
1.2 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	10
1.3 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ	14
1.4 HOSPODÁRSTVO	24
1.5 MAJETOK A HOSPODÁRENIE OBCE	30
1.6 ANALÝZA REALIZOVANÝCH OPATRENÍ.....	33
1.7 HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA ÚZEMIA.....	37
1.8 SWOT ANALÝZA.....	39
2. STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ	41
2.1 VÍZIA ÚZEMIA	41
2.2 STRATEGICKÝ CIEĽ.....	41
2.3 PRIORITY POTREBNÉ NA DOSIAHNUTIE STRATEGICKÉHO CIEĽA.....	42
2.4 OPATRENIA A AKTIVITY NA DOSIAHNUTIE PRIORÍT.....	42
3. REALIZAČNÁ ČASŤ	49
3.1 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR.....	49
3.2 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PHSR.....	50
3.3 KOMUNIKAČNÝ PLÁN.....	52
3.4 AKČNÝ PLÁN.....	54
4. FINANČNÁ ČASŤ	62
4.1 FINANČNÝ PLÁN.....	63
4.2 PRAVIDLÁ STRATÉGIE FINANCOVANIA PRE PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2014 - 2020.....	71
4.3 FINANČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR OBCE HORNÝ VADIČOV.....	74
5. ZÁVER	75
Prílohy	76

ÚVOD

Aktualizovaný Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Horný Vadičov na roky 2016 – 2023 (ďalej len PHSR) je rozvojový dokument, ktorý sa spracováva na regionálnej aj miestnej úrovni v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou a existujúcimi rozvojovými dokumentmi, v zmysle platnej legislatívy - zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z.z. Program rozvoja obce je vypracovaný podľa Metodiky na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC (verzia 2.0). Metodika bola vytvorená pracovnou skupinou zriadenou Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR s cieľom zjednotiť proces spracovávania PHSR a jeho obsah, v súlade s legislatívou SR. Vypracovaním aktualizovaného PHSR sa bude pokračovať v už zavedenom procese strategického plánovania a zlepšovania zručností a schopností rozvojových aktivít, zvýši sa konkurencieschopnosť obce pri uchádzaní sa o podporu zo štrukturálnych fondov EÚ, obzvlášť v rámci operačných programov zameraných na budovanie miestnej infraštruktúry.

PHSR je strednodobý rozvojový dokument, vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňujúci ciele a priority ustanovené v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja, na území ktorého sa obec nachádza. Je vypracovaný aj v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou obce a pri uplatňovaní partnerstva. PHSR pozostáva z analytickej, strategickej a programovej časti. Jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Schválenie PHSR je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2, zákona 539/2008 Z.z.

Formulár 1: Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania	
Názov dokumentu	Aktualizovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Horný Vadičov na roky 2016 - 2023
Forma spracovania	Pracovníci samosprávy, s pomocou externých odborníkov (spolupráca)
Riadenie procesu spracovania	✓ pracovná skupina bola zložená z vedenia obce, zamestnancov obecného úradu, poslancov obecného zastupiteľstva a komisií, ✓ spracovania PHSR sa zúčastnili občianske a záujmové združenia a podnikateľské subjekty v obci, ✓ verejnosť bola zapojená prostredníctvom prieskumu a informovanie verejnosti prebiehalo prostredníctvom zasadnutí obecného zastupiteľstva.
Odborný garant tvorby PHSR	Ing. Zuzana Žideková
Obdobie spracovania	PHSR bol spracovaný v roku 2015 - 2016, harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	Náklady na vlastné spracovanie PHSR boli financované z rozpočtu obce.

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

PHSR v rozhodujúcej miere vyjadruje záujmy občanov zapojených do programovacieho procesu formou prieskumu, v ktorom definovali problémy a predpoklady rozvoja obce. Výsledkom spoločných stretnutí a pravidelnej komunikácie je kvalitný a uskutočniteľný dokument, ktorý má za sebou mobilizáciu vnútorných zdrojov, hmotných, finančných ale hlavne ľudských, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou implementácie rozvojovej stratégie PHSR.

V rámci aktualizácie PHSR prebiehalo vyhodnotenie predchádzajúceho Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Horný Vadičov na roky 2006 - 2015, zhromažďovanie aktuálnych informácií a dokumentov, spracovanie, porovnávanie a hodnotenie informácií, organizačné zabezpečenie pracovných stretnutí a spracovanie získaných informácií.

Formulár 2: Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PHSR

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
<i>Informačné formuláre, tabuľky údajov</i>	áno		
Využitie existujúcich médií			
<i>Informovanie v obecnom rozhlase</i>	áno		
<i>Informovanie v miestnej TV</i>	nie		
Stretnutia			
<i>Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami</i>	áno	áno	áno
<i>Využitie obyvateľov na získavanie názorov</i>	áno	áno	áno
Poradné skupiny			
<i>Miestne poradné skupiny</i>	áno	áno	áno
Riešenie problémov			
<i>Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora</i>	áno	áno	áno

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

PHSR umožňuje obci koncepčné a plánovité riadenie, spolufinancovanie rozvojových projektov i vlastných investičných a neinvestičných aktivít, prípadne aktivít, ktoré sú financované zo zdrojov súkromných investorov. Je to živý dokument reagujúci na potrebné zmeny, zapríčinené vnútornými alebo vonkajšími faktormi, a preto sa predpokladajú aj jeho tvorivé dodatky, inovácie a aktualizácie. Na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a dopĺňovaný.

PHSR tvorí tiež základ pre plánovanie dlhodobého trvalo udržateľného rozvoja obce. Zároveň je však potrebné, aby obec účelovo nezľavovala z rozvojových princípov a hodnôt a udržala si napĺňanie svojej vízie a stanovených strategických cieľov v čo najširšom meradle.

Formulár 3: **Harmonogram spracovania PHSR**

Rok 2015/2016	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Prípravná časť								
Analytická časť								
Strategická a programová časť								
Realizačná časť								
Finančná časť								
Záver								
Schválenie								

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

Aktualizovaný Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Horný Vadičov na roky 2016 - 2023 je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov štrukturálnych fondov). Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na miestnej, národnej a nadnárodnej úrovni.

ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 Charakteristika obce

Orgány obce

Základnými orgánmi obce Horný Vadičov sú **obecné zastupiteľstvo a starosta obce**. Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce Horný Vadičov, zložený z 9 poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce. Funkčné obdobie poslancov končí zložením sľubu poslancov novozvoleného obecného zastupiteľstva. Starosta je predstaveným obce a jej najvyšším výkonným orgánom. Starostu volia obyvatelia obce v priamych voľbách. Je štatutárnym orgánom obce v majetkovoprávnych vzťahoch obce a pracovnoprávných vzťahoch pracovníkov obce. V administratívnych vzťahoch je správnym orgánom (§ 13 ods. 3 zák. č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení). Obecné zastupiteľstvo zriaďuje tieto stále komisie:

- Komisia finančná, obchodu a cestovného ruchu a verejného záujmu, 3 členovia
- Komisia stavebná, územného plánu, životného prostredia, lesného hospodárstva a ochrany verejného poriadku, 3 členovia
- Komisia kultúry, športu, vzdelávania a sociálnych vecí, 3 členovia

Obecné zastupiteľstvo môže podľa potreby zriaďiť ďalšie stále alebo poradné komisie. Činnosť a pôsobnosť komisií upravuje Štatút obce.

Symbolmi Obce Horný Vadičov sú **znak, zástava a pečať**. Obec používa uvedené symboly pri výkone svojich samosprávnych funkcií.

Z hľadiska verejnej správy je obec súčasťou vyššieho územného celku Žilinského samosprávneho kraja. Patrí do okresu Kysucké Nové Mesto. Tvorí spoločne celok NUTS I – Slovenská republika, v rámci územných jednotiek NUTS II – Stredné Slovensko – Žilinský kraj, NUTS III – VÚC Žilina, LAU IV – okres Kysucké Nové Mesto a LAU V – obec Horný Vadičov. Ide o klasifikáciu, ktorá je zavedená Štatistickým úradom Európskej komisie (Eurostat), v spolupráci s národnými inštitútmi pre štatistiku, v prípade Slovenska Štatistickým úradom Slovenskej republiky.

Obec je členom nasledovných organizácií:

- Medzinárodné združenie **Euroregión Beskydy**, ktoré združuje obce a mestá v prihraničných oblastiach 3 štátov - Slovenskej, Poľskej a Českej republiky. Na území euroregiónu, o rozlohe 3900 km², žije v 14 partnerských mestách a 119 obciach 780 tisíc obyvateľov. Prirodzenými administratívnymi centrami, a zároveň sídlami euroregiónu v členských štátoch, sú Žilina, Bielsko-Biala a Frýdek-Místek.
- **Miestna akčná skupina Dolné Kysuce** – MAS DOLNÉ KYSUCE, ktorej pôsobnosť je vymedzená katastrálnym územím obcí Rudiny, Nesluša, Radoľa, Dolný Vadičov, Horný Vadičov, Kysucký Lieskovec, Lodno, Lopušné Pažite, Ochodnica, Povina, Rudinská, Rudinka a Snežnica. Členmi MAS RD je 13 obcí a 14 ďalších subjektov neverejnej sféry. Je to právnická osoba založená v súlade s ustanoveniami zákona 83/1990 Zb. o združovaní občanov - dobrovoľný zväzok verejno – súkromného partnerstva za účelom získavania finančných prostriedkov na rozvoj vidieka.
- **Obec je akcionárom spoločnosti SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s.** Akciová spoločnosť vznikla v roku 2006 ako nástupnícka spoločnosť po zaniknutej Severoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Prevádzkuje vodovody, kanalizácie a čistiarne odpadových vôd v regiónoch Žiliny a Kysúc. Akcionármi spoločnosti sú výlučne mestá a obce. Z celkového počtu akcií 96,5 % vlastní 102 miest a obcí z regiónov Žiliny a Kysúc.

Geografická, geologická a zemepisná charakteristika

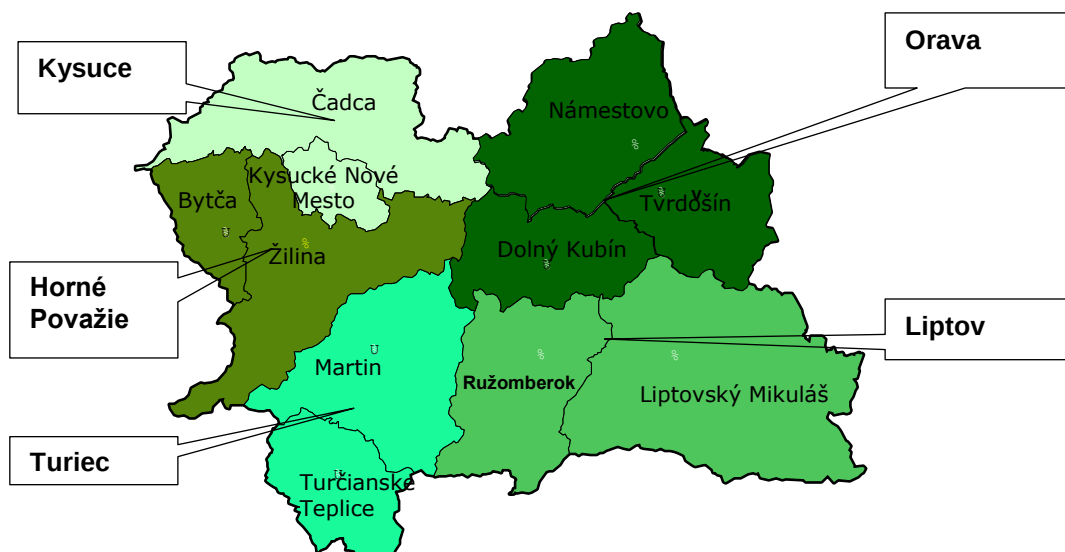
Obec Horný Vadičov sa nachádza v severnej časti Slovenskej republiky, v Žilinskom samosprávnom kraji, 10 kilometrov na juhovýchod od Kysuckého Nového Mesta. Leží v centrálnej časti Kysuckej vrchoviny, v nadmorskej výške 489 m, v závere Vadičovskej doliny. Prírodnou dominantou územia je vrch Ľadonhora, s nadmorskou výškou 999 m, najvyšší vrch Kysuckej vrchoviny. Je to veľmi strmý, najvýchodnejší vrchol chrbta Stien nachádzajúci sa na sever od obce. Ľadonhora je prírodnou rezerváciou o rozlohe 285 ha. Katastrálne územie obce zahŕňa dva katastrálne územia: katastrálne územie Horný Vadičov o rozlohe 1937,55 ha a katastrálne územie Prostredný Vadičov o rozlohe 143,68 ha. Obec susedí s katastrálnymi územiami obcí Dolný Vadičov, Povina, Budatínska Lehota, Kotrčiná Lúčka, Nededza, Gbeľany, Lysica a Lutiše. Rozlohou patrí medzi stredne veľké vidiecke sídla. Územie má charakter podhorskej vidieckej krajiny s vysokým podielom lesných porastov (42,7%).

Široké okolie obce sa nachádza vo flyšovom a bradlovom pásme Karpát, tvorenom, z väčšej časti, druhohornými horninami v južnej časti územia a v severnej časti sú pohoria tvorené treťohornými horninami. Celé katastrálne územie obce Horný Vadičov patrí do geomorfologického celku Západné Karpaty, subprovincie vonkajšie Západné Karpaty a oblasti Stredné Beskydy, ktorej súčasťou je aj Kysucká vrchovina. Charakter krajiny dotvára horský, veľmi členitý terén okolitých masívov hôr a úzke údolie Vadičovského potoka. Súčasné reliéfovotvorné procesy na väčšine územia predstavujú silný fluvialny erózný proces so značnou hĺbkovou eróziou a značný pohyb svahových hmôt v horskom reliéfe. Vyskytujú sa tu zosuvné územia. Pri vodnom zdroji Galierovce sa nachádza nevyužívaný lom.

Obec Horný Vadičov leží mimo hlavných rozvojových stredísk regiónu. Dominantná funkcia obce je, aj zostane obytná, čiastočne hospodárska (poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, drevovýroba, kovovýroba, nákladná autodoprava), obslužná – poskytuje niektoré služby aj pre Obec Dolný Vadičov a Lopusné Pažite (kostol, farský úrad, regulačná stanica plynu, digitálna telefónna ústredňa), a oddychovo-rekreačná. Územie je významné z hľadiska ochrany podzemných a povrchových vôd, ochrany prírody a krajiny, priaznivých prírodných podmienok a možného rekreačného využitia.

Z hľadiska funkčného využitia môžeme obec rozdeliť na relatívne homogénne oblasti:

- Obytná zóna v údolí Vadičovského potoka – v lokalite sa nachádzajú pozemky rodinných a bytových domov a väčšina objektov občianskej vybavenosti.
- Obytná zóna v údolí Dlhého potoka – zástavba rodinných domov
- Rekreačno-obytná zóna – Horný koniec Radôvky – je tu areál rekreačného zariadenia Hotelových služieb s.r.o. Bratislava Hotel TINI****, súkromné rekreačné chaty, vodná plocha,
- Rekreačno-obytná zóna – lokalita Galierovce – na rekreáciu sú využívané staršie obývané domy
- Zóna ochrany krajiny a prírody - Prírodná rezervácia Ľadonhora
- Výrobná zóna – reprezentovaná prevažne objektmi Poľnohospodárskeho podniku AGROFARMA VADIČOV s.r.o. v katastrálnom území Prostredný Vadičov
- Lokality nadväzujúce na intravilán obce – nachádza sa tu poľnohospodárska pôda a lesný porast.

Obr. č. 1: Mapa Žilinského samosprávneho kraja

Z hľadiska územno-správneho členenia, patrí Horný Vadičov do okresu Kysucké Nové Mesto, Žilinského samosprávneho kraja, ktorý je so svojou rozlohou 6 788 km², tretím najväčším krajom Slovenskej republiky a zaberá 13,9 % z rozlohy štátu. Podľa územno - správneho usporiadania sa Žilinský kraj člení na 11 okresov. V kraji je 315 obcí, z toho 18 so štatútom mesta.

História obce

Prvé osídľovanie okolia obce Horný Vadičov siaha do obdobia praveku. Na viacerých miestach sa našli stopy lužickej kultúry z mladšej doby bronzovej a staršej doby železnej. V tomto období sa na temene vrchu Ľadonhora nachádzalo opevnené hradisko, ktoré poskytovalo ochranu obyvateľstvu širokého okolia v prípade nebezpečenstva. Stopy púchovskej kultúry sa nachádzajú v údolí Vadičovského potoka. Osídlená osada vznikla v 14. storočí. V historických prameňoch sa spomína už v roku 1385 ako Silva Vaditzov, v roku 1490 ako Wadycho, v roku 1504 Felse Wadychow a v roku 1773 ako Horní Wadičow. V 16. storočí ju výrazne zasiahla valaská, neskôr kopaničiarska kolonizácia. Obyvateľstvo sa zaoberalo poľnohospodárstvom, prácou v lesoch, salašníctvom, chovom dobytka, drotárstvom, neskôr aj výrobou poľnohospodárskeho náradia a kuchynského náčinia, tkaním plátna a nádherných kobercov. V období feudalizmu bola obec postupne majetkom zemianskych rodín Rudinských, Nedeckých a Záborských. Najstarší symbol obce je známy podľa odtlačkov bližšie nedatovaného pečatidla už z 2. polovice 18. storočia, na ktorom je zobrazený kvet slnečnice vyrastajúci v strede poľa medzi dvoma výhonkami s textom „pečať obce Horný Vadičov“. V roku 1789 bola v obci postavená fara v empírovom slohu a v roku 1806 nový rímskokatolícky kostol sv. Mikuláša v klasicistickom slohu. Z 19. storočia je aj zvonica a kríž. V novembri 1944 boli na vežu kostola namontované unikátne hodiny, ktorých autorom bol vtedy 72-ročný občan Lukáč Bôtek. Tieto hodiny boli zhotovené podomácky a idú dodnes. Kaplnka Panny Márie bola postavená v roku 1914. V roku 1907 bola k obci pričlenená kedysi samostatná obec Prostredný Vadičov. V obci Horný Vadičov, ako jednej z mála, sa ešte nachádza pôvodná ľudová architektúra – kysucké drevenice, z ktorých sú niektoré ešte i dnes obývané. V rokoch 1903-1930 tu pôsobil a súčasne literárne tvoril kaplán, kysucký básnik Dlhomír Poľský (vlastným menom Andrej Majer), ktorého na tunajšej fare navštívil i jeho priateľ Pavol Országh Hviezdoslav.

1.2 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

1.2.1 Dopravný systém

Jedným z dôležitých predpokladov rozvoja cestovného ruchu je dopravná dostupnosť regiónu a efektívny dopravný systém na jeho území. Poloha regiónu Kysúc je predurčená na cezhraničnú spoluprácu s priľahlými regiónmi na českej i poľskej strane Beskyd. Prostredníctvom dopravných prepojení modernými tepnami sa regiónu Kysúc ponúka možnosť akcelerovať svoj hospodársky a spoločenský rozvoj.

Miestne a obslužné komunikácie

Obec Horný Vadičov leží mimo hlavných cestných sietí Slovenska. Jediné cestné spojenie s obcou je prostredníctvom štátnej cesty III/01165, ktorá sa napája na štátnu cestu I/11 Žilina-hranica ČR, ktorá je súčasťou európskeho cestného ťahu E 75. V lokalite Kysucké Nové Mesto – Radoľa sa v lete 2015 začalo s výstavbou diaľnice D-18 Hričovské Podhradie – Kysucké Nové Mesto, ako súčasť európskeho koridoru v smere sever-juh. Existujú aj projektové zámery na prepojenie obce cez Kotrčinú Lúčku a Nededzu prostredníctvom štátnej cesty III/01169 na štátnu cestu II/583 Žilina-Párnica.

Tabuľka 1: **Stav dopravnej infraštruktúry**

Dĺžka miestnych komunikácií	Počet autobusových zastávok	Počet mostov a lávok	Vlak	Benzínová pumpa	Dĺžka chodníkov	Parkovacie plochy
15,1 km	11	17	nie	nie	5,5 km	áno

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Miestne obslužné komunikácie sú spolu v dĺžke 15,1 km (asfaltové 14,98 km a dláždené 119 m). Asfaltové komunikácie majú zväčša nevyhovujúce technické parametre a kvalitu vozovky. Problémom sú aj chýbajúce chodníky pre peších. Povrchovú úpravu miestnych komunikácií tvorí asfalt, panely alebo štrk. Šírka komunikácií sa pohybuje v rozmedzí 3,0 – 5,0 m podľa priestorových možností. Komunikácie tak svojou smerovou, šírkovou a povrchovou úpravou nevyhovujú vždy kladeným požiadavkám. Preto v novom programovacom období plánujeme miestne komunikácie postupne rekonštruovať.

Obslužné komunikácie dopĺňajú celý komunikačný systém obce. Väčšinou ide o obojsmerné cesty nedostatočných šírkových parametrov, bez chodníkov. Vo veľkej miere majú narušený asfaltový a štrkový povrch, bez odvodnenia. Rekonštrukcia miestnych komunikácií sa plánuje až po dobudovaní kanalizačnej siete a to najmä v bočných uliciach.

Okolité lesné cesty – nespevnené komunikácie sú tiež v zlom technickom stave. Vedú cez pozemky a lesné porasty súkromných majiteľov lesov. Takmer všetky majú narušený povrch a sú zhotovené len zhutnením kameniva na povrchu.

Chodníky sú vybudované len pri obecnom úrade a starom cintoríne pri škole v dĺžke cca 0,5 km. Obci stále chýba 5 km chodníkov popri hlavnej ceste. V prvom rade je potrebné vybudovať chodník pri MŠ a ZŠ.

Dopravné spojenie

Do obce premáva pravidelná autobusová doprava spájajúca obec s okresným mestom Kysucké Nové Mesto. Zabezpečuje ju SAD Žilina, a.s. Obec je sprístupnená linkami SAD

s počtom 1 autobusových liniek s miestnym významom. V obci je 11 zastávok SAD. Ich rozmiestnenie, z hľadiska dochádzkových vzdialeností, vyhovuje potrebám obyvateľov obce. Niektoré majú vybudované odstavné pruhy, niektoré ich pre nedostatok miesta vybudované nemajú. V minulom programovacom období bolo zrekonštruovaných 5 zastávok. Na námestí, pri kostole je pre nevidiacich občanov plocha zastávky zvýraznená. V novom programovom období plánujeme výmenu zostávajúcich 6 zastávok.

Obec nemá priame spojenie po železničnej trase. Železničné spojenie umožňuje trať č. 402 Čadca - Kysucké Nové Mesto - Žilina. Najbližšia nástupná stanica je v Kysuckom Novom Meste, vzdialená cca 10,5 km.

Parkoviská v obci

Parkovanie v obci je riešené individuálne na vlastných pozemkoch alebo v súkromných garážach obyvateľov. V jednotlivých prípadoch a podľa miestnych pomerov je parkovanie možné i na okrajoch obslužných komunikácií, hlavne v ich koncových priestoroch, ktoré sú využívané na otáčanie vozidiel. V rámci rekonštrukcie námestia, v rokoch 2009 - 2015 boli vybudované parkovacie plochy v centrálnej časti obce, pri obecnom úrade, hasičskou zbrojnicou a pri kostole. Ďalších cca 30 parkovacích miest je plánované pri cintoríne a futbalovom ihrisku.

1.2.2 Vybavenosť územia

Tabuľka 2: Obecná infraštruktúra

Plyn	Vodovod	Kanalizácia splašková	ČOV	Vykurovanie	Internet	Káblková TV
áno	áno	nie	nie	TP, El, plyn	áno	nie

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Zásobovanie vodou a kanalizácia

Zásobovanie pitnou vodou je zabezpečené prostredníctvom troch samostatných verejných vodovodov.

1. Vodovod Horný Vadičov – je napájaný z najvýdatnejšieho prameňa Požeha, využíva ho najviac obyvateľov. Je v správe SEVAK, a.s. Tento najvýdatnejší prameň spadá do pásma hygienickej ochrany.
2. Vodovod Galierovce – využíva vody prameňa Galierovce. Zásobuje pitnou vodou miestnu časť Galierovce.
3. Vodovod Košariská – čerpá vodu z prameňa rovnakého názvu. Poskytuje pitnú vodu obyvateľom severnej časti obce.

Vodovody Galierovce a Košariská, s výdatnosťou 1,0 l/s – 1,9 l/s, boli vybudované v akcii „Z“, v roku 1975 a sú majetkom obce.

Zásobovanie pitnou vodou v obci bolo dostačujúce a vyhovujúce. V rokoch 2010 – 2011, keď bol vplyvom sucha nedostatok vody, sa začali hľadať nové prítoky. Tieto boli presmerované do vodojemu Košariská, čím bol posilnený prítok na tomto vodnom zdroji tak, aby vodovodný systém v obci zabezpečil potrebu pitnej vody pre obec v čase suchého obdobia aj pre jej uvažované rozšírenie do budúcnosti.

Problémom obce je nevybudovaná verejná kanalizačná sieť. Vzhľadom na to, že obec leží v pásme hygienickej ochrany vodných zdrojov (PHO) je potrebné v blízkej budúcnosti splaškovú kanalizáciu dobudovať. Od roku 2006 je pripravený projekt, ktorý obec plánuje

zrealizovať v spolupráci so spoločnosťou SEVAK, a.s., je však potrebné nájsť zdroje na jeho financovanie, nakoľko je to investícia vo výške do 10 mil. EUR.

Pri bytových domoch a niekoľkých verejných objektoch sa nachádza spolu 5 ČOV. Ostatné verejné objekty a rodinné domy sú odkanalizované vlastnou domovou kanalizáciou (žumpami, alebo septikmi a domovými ČOV). Odvoz odpadov zo septikov a žump si občania a vlastníci objektov zabezpečujú na vlastné náklady. Dažďová voda je odvádzaná rigolmi popri miestnych komunikáciách, alebo priamo do miestnych potokov.

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec Horný Vadičov je zásobovaná elektrickou energiou VN odbočkou z 22 kV vedenia č. 112, vyvedeného z napájacieho uzla 110 /22 kV transformovne. Kysucké Nové Mesto. Vedenie č. 112 je v oblasti obce Rudinka prepojené s 22 kV vedením č. 229 Žilina – Kysucké Nové Mesto. Rozpracované je aj VN Kotrčiná Lúčka – Horný Vadičov.

Sekundárna sieť v obci je celoplošne zrealizovaná vzdušným rozvodom po betónových stĺpoch, vrátane verejného osvetlenia v intraviláne obce, ktoré pozostáva z 278 svietidiel. V roku 2010 - 2012 bola zrealizovaná rekonštrukcia väčšej časti verejného osvetlenia a rozvádzačov. Bolo vymenených 79 existujúcich svietidiel za svietidlá spĺňajúce najnovšie normy na osvetlenie komunikácií - moderné, energeticky úsporné svietidlá s nulovými svetelnými emisiami. Zároveň bola svetelná sústava doplnená o 99 nových svietidiel, ktoré zabezpečili splnenie noriem STN. Tým boli dosiahnuté úspory energie vo výške 76,32 GJ/rok, čo predstavuje zníženie nákladov na elektrickú energiu, použitú na osvetlenie obce, až o 53,58 %. V rámci obecnej výstavby, mimo intravilánu, obec priebežne dopĺňa svetelné body, nakoľko keď vydá stavebné povolenie musí túto službu majiteľovi rodinného domu zabezpečiť. V intraviláne obce je potrebné vymeniť zvyšných cca 100 starých svietidiel verejného osvetlenia.

Zásobovanie plynom

Obec Horný Vadičov je plynofikovaná. Zásobovacím zdrojom zemného plynu je VTL Kysucký plynovod DN 300, PN 40, prechádzajúci juhovýchodne od intravilánu obce a následná VTL odbočka pre Kysucké Nové Mesto o parametroch DN 150, PN 40. Z tejto prípojky je pripojená regulačná stanica plynu RS 3000, ktorá slúži pre zásobovanie Obcí Horný Vadičov, Dolný Vadičov Lopusné Pažite. Pre všetkých potenciálnych odberateľov plynu sú vytvorené dostatočné podmienky na odber plynu. Ďalšie rozširovanie plynovodnej sústavy je možné iba v prípade nových stavebných činností a rozšírenia IBV. Infraštruktúru si zabezpečujú stavitelia na svoje náklady.

Zásobovanie teplom

Obec Horný Vadičov patrí do mierne teplej klimatickej oblasti. Dĺžka vykurovacieho obdobia je priemerne 200 - 220 dní. Z celkovej súčasnej potreby tepla cca 90 % pokrýva spaľovanie zemného plynu. Ostatná potreba sa uskutočňuje spaľovaním pevných palív, alebo elektrickou energiou. Zásobovanie teplom je decentralizované do malých domových a individuálnych kotolní, časť bytov je vykurovaná pecami. Za rozvojový zámer považujeme kvalitatívnu zmenu používaného paliva.

Obec podporuje aj využívanie netradičných zdrojov tepla ako sú tepelné čerpadlá, slnečná energia, biomasa a pod. Využitie slnečnej energie je v tejto oblasti možné len pre ohrev TUV, nakoľko pre zimné vykurovanie je vzhľadom na klimatické pomery málo účinné a vyžaduje ešte prídavný zdroj tepla. Náklady na inštaláciu nových technológií, využívajúcich

obnoviteľné zdroje energie, sú na Slovensku stále dosť vysoké. Preto bude obec podporovať občanov pri využívaní podpory cez Národný projekt Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry „Zelená domácnostiam“, ktorá je plánovaná v programovacom období 2014 - 2020.

Pošta, informačné zariadenia, telekomunikácie

Poštové služby v obci sú zabezpečované poštovou prevádzkou umiestnenou v strede obce. Pre odosielanie listových zásielok sú v obci umiestnené poštové schránky. Rozvoj poštovej prevádzky v obci je v kompetencii spoločnosti Slovenská pošta, a.s.

Obec Horný Vadičov má vybudovanú sieť miestneho rozhlasu. V roku 2009 bol miestny rozhlas kompletne zrekonštruovaný. Bola inštalovaná nová bezdrôtová ústredňa, umiestnená v budove OÚ, 18 vonkajších prijímačov a 20 ks reproduktorov. Na určených stožiaroch verejného osvetlenia sú zabudované reproduktory pre potrebné pokrytie ozvučenia obce. Vonkajšie prijímače sú napájané pripojením na stožiare VO, kde sa dobíjajú ich baterky. Pre navrhované riešenie novej IBV a jej vybavenosťou je potrebné počítať s vybudovaním nových vonkajších prijímačov a reproduktorov do oblasti navrhovanej výstavby.

Vykrytie záujmového územia TV signálom je na dobrej úrovni. Dobrý príjem TV signálu programov Slovenskej televízie je možné zabezpečiť individuálnymi anténami typu YAGI. Z hľadiska telekomunikačného členenia sa riešené územie nachádza v UTO Kysucké Nové Mesto, ktoré prislúcha do sekundárnej oblasti so sekundárnym centrom Žilina. V obci je zriadený miestny telefónny obvod s digitálnou ústredňou RSÚ o kapacite 999 Fp, ktorá slúži pre obce Horný Vadičov, Dolný Vadičov a Lopušné Pažite. V obci sa nachádzajú vykrývače mobilných operátorov – Orange a T- mobile.

Na obojsmerný prístup k informáciám v smere občan - obec a opačne je zriadená webová stránka obce www.hornyvadicov.sk, ktorá slúži ako obecný informačný portál a obec polročne vydáva obecné noviny pod názvom „Mojá rodná dedina“.

V septembri 2013 bol z dotácie MV SR, v rámci Programu prevencie kriminality, v obci vybudovaný kamerový systém pozostávajúci z 2 digitálnych stacionárnych kamier s nočným videním. Záznam z nich sa zaznamenáva na pamäťové médium na obecnom úrade. Výstup z neho možno archivovať a v prípade potreby použiť na odhalenie páchatel'ov trestnej činnosti v súčinnosti s príslušnými orgánmi Policajného zboru. Obe kamery sú umiestnené na budove obecného úradu – smerom ku kostolu a objektu hasičskej zbrojnice.

1.3 Sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť

Obec Horný Vadičov má najmä obytnú funkciu s primeranou občianskou vybavenosťou, športovým vyžitím a rekreáciou. Výrobná funkcia obce, je reprezentovaná poľnohospodárstvom. Agrofarma, ktorá zamestnáva 12 ľudí, je situovaná v areáli bývalého Štátneho majetku, v dolnej časti katastra obce. Z hľadiska funkčného členenia a organizácie územia, obec pozostáva z jedného obytného okrsku, zóny výroby a zóny rekreácie.

Urbanistickú štruktúru obce tvoria pôvodné jednotraktové murované domy, zriedka aj drevené s architektonickými úpravami a novšie stavby väčšinou 1 - 2 podlažné, murované, dvojtraktové so sedlovými strechami. Budovy vhodné na asanáciu sa v obci nenachádzajú.

Zastavaná časť Obce Horný Vadičov tvorí ucelenú kompaktnú štruktúru.

V programovacom období 2007 – 2015 bolo v obci zrealizovaných množstvo investičných aktivít. V roku 2008 bola zateplená základná škola. V rokoch 2008 – 2010 bol zrekonštruovaný obecný vodovod a v roku 2013 bol rozšírený. V rokoch 2009 – 2011 sa v obci stavali nájomné bytové domy s príspevkom ŠFRB. V roku 2009 bolo vybudované multifunkčné ihrisko a bola zrekonštruovaná budova materskej školy, v rokoch 2009 – 2010 bola rekonštruovaná hasičská zbrojnica, ktorú obec využíva aj ako kultúrny dom. V tomto období sa pripravovalo niekoľko projektových dokumentácií (rekonštrukcia ZŠ, verejného osvetlenia a vybudovanie námestia), ktoré sa, s pomocou príspevkov EÚ a SR, v rokoch 2011 – 2012 zrealizovali. Pri obecnom úrade bolo vybudované nové námestie - na ploche, ktorá bola dovtedy nevyužívateľná, rozkopaná, nespevnená s rôznym výškovým sklonom. Námestie je debarierizované, dostupné aj pre telesne postihnuté osoby. Osadením nových svietidiel a rekonštrukciou chodníka popri hlavnej ceste sa zvýšila bezpečnosť v centrálnej zóne obce. Vybudované detské ihrisko sa stalo miestom stretávania predovšetkým pre matky s malými deťmi. Obci veľmi pomohla aj investícia do rekonštrukcie osvetlenia a najmä nadstavba ZŠ a vybudovanie nových učební zvýšilo úroveň výučby. V roku 2014 bola ku budove ZŠ pristavená jedáleň s kuchyňou, čím sa dostali všetky služby pre žiakov pod jednu strechu a zabezpečila sa ich bezpečnosť. Obec má dlhodobo v pláne ešte výstavbu telocvične v areáli ZŠ. Projektová dokumentácia na túto náročnú investičnú akciu je pripravená a v prípade vyhlásenia novej výzvy, obec požiada o pridelenie finančných prostriedkov na jej výstavbu.

V roku 2015 sa realizoval projekt „Dobudovanie centrálnej zóny a nového námestia v Obci Horný Vadičov“. Realizáciou projektu vzniklo nové centrum v okolí bývalého centra voľného času (CVC) a školskej jedálne pri ZŠ a cintoríne, kde sa spevnilo koryto potoka, poškodeného povodňou v roku 2010, zrekonštruovala sa cesta i autobusová zastávka. Centrálne námestie sa rekonštrukciou priestoru za OÚ prepojilo s hasičskou zbrojnicou, zrekonštruoval sa chodník pri OÚ a Hasičskej zbrojnici, čím sa zvýšila bezpečnosť občanov. Pribudli prvky drobnej architektúry - lavičky, koše, stojany na bicykle, preliezky, hojdačky a zeleň, v súlade s novým riešením sa dobudovalo aj verejné osvetlenie.

V tabuľke č. 3 je poskytnutý prehľad o existencii základných aj doplnkových zariadení občianskej vybavenosti v obci. Ide o vybavenosť v oblasti technickej infraštruktúry, služieb, sociálnych služieb, zdravotníctva, školstva, kultúry a športového vyžitia.

Tabuľka 3: Sociálna infraštruktúra v obci

Pošta	Obchod	Pohostinstvo	Hotel	Sociálne zariadenie	Hasičská zbrojnica	Kultúrny dom
1	7	4	1	áno	áno	nie

Lekár	Lekáreň	Materská škola	Základná škola	Telocvičňa	CVČ	Knižnica
0	nie	áno	áno	nie	áno	áno

Kostol	Kaplnka	Zvonica	Dom nádeje	Cintorín	Miestna TV	Miestny rozhlas
áno	2	3	áno	3	nie	áno

Bankomat	Podnikateľský subjekt	Kaderníctvo	Tenisové kurty	Kino	Amfiteáter
nie	18	1	áno	nie	áno

Futbalové ihrisko	Multifunkčné ihrisko	Detské ihriská	Lyžiarsky vlek	Kúpalisko	Rekreačné stredisko
1	1	5	áno	nie	áno

Verejne prístupný internet	www stránka obce	Informačné centrum	Propagačný materiál	Pamätná izba	Internetové pripojenie
2	áno	nie	áno	nie	áno

Zdroj: Obecny úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Školstvo

V obci je zriadená jedna základná škola s kapacitou 220 žiakov a jedna materská škola s kapacitou 60 žiakov. Obe školy sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obce.

Tabuľka 4: Vývoj počtu žiakov v základnej a materskej škole

Šk. rok	2007/8	2008/9	2009/10	2010/11	2013/14	2014/15	2015/16
Žiaci ZŠ	192	191	192	197	200	206	201
Žiaci MŠ	60	58	48	61	54	55	67

Zdroj: Základná škola Horný Vadičov 1.1.2016

Materská škola sa nachádza v samostatnej budove, ktorá bola v rokoch 2009 – 2010, za účelom zníženia energetickej náročnosti a zlepšenia výchovného prostredia detí, zrekonštruovaná. Z finančných prostriedkov Ekofondu bola vyregulovaná vykurovacia sústava a zateplená vonkajšia fasáda budovy. Po ukončení stavebných prác sa zrealizovali terénne úpravy a vybudovalo detské ihrisko s hracími prvkami a zostavou v celkovej výške 15 000 EUR, ktoré podporila Nadácia SPP. Zhotoviteľom bolo Občianske združenie Les Petites Femmes. Zmodernizovaná budova MŠ a detské ihrisko bolo slávnostne odovzdané do užívania dňa 18.06.2010 pri príležitosti 50. výročia vzniku Materskej školy v Hornom Vadičove. V MŠ sa stravuje 75 strávníkov, vrátane personálu a dôchodcov. Nakoľko počet detí v materskej škole sa v roku 2015 zvýšil o 12 detí, bude potrebné pripraviť podmienky na vytvorenie ďalšej triedy.

Základná škola, s ročníkmi 1. – 9., sídli v samostatnej budove, ktorá bola v rokoch 2010 – 2012 zrekonštruovaná v rámci Regionálneho operačného programu. Na budove sa vymenili všetky okná, bola nadstavená o 1 nadzemné podlažie a kompletne zateplená. Rekonštrukciou školy sa zvýšila energetická hospodárnosť budovy, poklesli náklady na vykurovanie a zvýšila sa kapacita zariadenia na 220 miest. Upravil sa tiež celkový triedny systém – vznikla nová trieda pre prvákov, knižnica, zborovňa pre učiteľov a samostatná miestnosť pre ekonómku, laboratórium na prírodopis, fyziku a chémiu, multimediálna a počítačová učebňa, nakoľko pri výučbe týchto predmetov sa žiaci museli deliť na skupiny, pre ich veľký počet v jednej triede. Vybudovaním počítačovej učebne, jazykovej a prírodovednej učebne a chemického laboratória došlo k zvýšeniu kvality výučby IKT, cudzích jazykov a prírodovedných predmetov. V jednej triede bolo zriadené pohybové štúdio – malá telocvičňa. Budova školy ani obec nemá vlastnú telocvičňu, pred rekonštrukciou deti cvičili na chodbe. Z nových služieb pribudlo celoživotné vzdelávanie pedagógov v IKT, výučba informatiky, organizácia kultúrno-sportových podujatí pre verejnosť, mimoškolská činnosť v cudzích jazykoch (angličtina hrou). Celkovo sa zvýšila informatizácia vzdelávania a využitie IKT v rámci celého vzdelávacieho procesu.

V nadväznosti na výsledky projektu investovala obec v rokoch 2013 – 2015 ďalšie finančné prostriedky na dobudovanie interiéru ZŠ - skrinky na odkladanie odevov, zriadenie multimediálnej učebne, doplnenie vybavenia IKT učebne a pohybového štúdia, ďalej na rekonštrukciu sociálnych zariadení, kabinetov pre učiteľov a zriadenie školskej knižnice, šatní pre nepedagogický personál. Väčšou investíciou obce bola prístavba školskej kuchyne s jedálňou, v roku 2014 a zariadenia pre nepedagogický personál – kuchyňa, upratovačky a školník. Denne sa tu stravuje približne 140 stravníkov – žiakov a učiteľov ZŠ, aj dôchodcov, ktorí si berú jedlo do obedárov. Objekt bývalej školskej jedálne bol od budovy ZŠ vzdialený cca 200 m. To znamenalo, že žiaci sa po skončení vyučovania museli presunúť do jedálne po hlavnej ceste. Pre žiakov to nebolo bezpečné, ani praktické. V roku 2015 investovala obec ďalšie prostriedky na odstránenie havarijného stavu odkanalizovania budovy. Na prvom poschodí bola vykonaná výmena podlahy - poškodené keramické dlaždice boli nahradené jednoliatou podlahou. Na zlepšenie tepelnoizolačných vlastností budovy boli vstupné drevené dvere vymenené za plastové. Ďalšou plánovanou investíciou je vybudovanie telocvične. Začiatkom roku 2016 budú vymenené podlahy na prízemí.

Kapacita základnej školy je 220 žiakov. V školskom roku 2015/2016 navštevuje školu 201 žiakov z Horného Vadičova, Dolného Vadičova a Lopušných Pažití a Radole. Žiaci sú zaradení do 9 tried, môžu využívať 3 špecializované triedy, školský klub detí, knižnicu aj CVČ, ktoré po rekonštrukcii získalo priestor v nadstavbe školy. CVČ bolo zriadené obcou ako rozpočtová organizácia s právnou subjektivitou v roku 2008. Centrum eviduje cca 200 poukazov ročne. Prevažuje činnosť v tvorivých dielňach a krúžková činnosť, ktorú zabezpečujú 2 osoby na plný a 1 osoba na polovičný pracovný úväzok a priemerne 3 osoby, na dohodu o pracovnej činnosti alebo brigádnickú prácu študentov, za rok. Počet záujmových krúžkov je 14.

Šport a rekreácia

V obci sa nachádzajú tieto telovýchovné zariadenia:

- futbalové ihrisko Slovan Horný Vadičov, v areáli sú vybudované aj šatne. Rozvoj areálu je obmedzený svahom a tiež súkromným pozemkom. Obec však časť pozemku v roku 2007 odkúpila a vyrovnala časť svahu, aby mohla postaviť tribúnu pre divákov,
- multifunkčné ihrisko bolo vybudované v roku 2008 - 2009 v areáli ZŠ. Je využívané na rôzne loptové hry ako futbal, volejbal, bedminton, tenis, hádzanú a vybíjanú,

- 1 multifunkčné ihrisko a tenisový kurt pri hoteli TINI,
- detské ihrisko u Galierov a ihrisko v centre obce pri OÚ, ktoré bolo vybudované v rámci projektu regenerácie sídiel,
- v areáli MŠ bolo v roku 2014 vybudované **detské dopravné ihrisko**, ktoré je využívané predovšetkým pre potreby MŠ.
- v roku 2015 bolo v rámci projektu „Dobudovanie centrálnej zóny a nového námestia v obci Horný Vadičov“ vybudované detské ihrisko pri info-centre.

V obci pôsobí futbalový klub Slovan Horný Vadičov, ktorí hráva svoje domáce zápasy na miestnom futbalovom ihrisku. Verejné športové ihriská sa nachádzajú v areáli školy a v lokalite Radôvka pri rekreačnom zariadení Hotelových služieb s.r.o.

Tabuľka č. 5 prezentuje vývoj výdavkov na šport do roku 2015. Výdavky na šport boli najvyššie v rokoch 2008 - 2009 kedy bolo vybudované multifunkčné ihrisko pri základnej škole. V rokoch 2012 a 2013 obec investovala do vybudovania futbalovej striedačky, opravy šatní a vysporiadania pozemku pre futbalové ihrisko. Od roku 2014 sú výdavky na úrovni 10 tis. EUR ročne, čo je bežná prevádzka a zabezpečenie chodu ihrísk a činnosti športovcov.

Sociálna starostlivosť a zdravotníctvo

Pre občanov obce, ktorí potrebujú opatrovateľskú službu, obec zamestnáva 4 opatrovateľky, rodinné príslušníčky, ktoré sa starajú o svojich blízkych v ich domácom prostredí. Pomoc obce je zameraná prevažne na občanov, ktorí majú zdravotné problémy, ľudí v hmotnej núdzi a osamelých občanov. Poskytovaná pomoc sa dotýka hlavne strednej a staršej generácie. Spočíva v pomoci pri vybavovaní úradných a súkromných záležitostí, pomoci pri umiestňovaní občanov v Domove sociálnych služieb a Domove dôchodcov, zabezpečovaní teplej stravy formou donášky z jedálne ZŠ, MŠ a zo sociálneho zariadenia Fantázia, zabezpečovaní paliva (dovoz, pílenní) a pod. Výdavky na sociálne služby sú vo výške 8 – 11. tis. EUR. Vyššie výdavky boli v roku 2011, kedy mala obec 5 opatrovateľiek, z toho 1 na plný pracovný úväzok. V roku 2011 sa narodilo aj viac detí a príspevok obce pri narodení dieťaťa bol vo výške 3 150 EUR. Vzhľadom k postupnému zvyšovaniu vekového priemeru v obci bude potrebné v novom programovacom období hľadať riešenia na zabezpečenie sociálnych služieb pre väčšie množstvo prestárlych občanov. Riešením by mohol byť denný stacionár, na ktorý je možné získať podporu z EÚ aj zo ŠR.

Sociálne služby pre nevládných občanov zabezpečuje Centrum sociálnych služieb Fantázia, ktoré poskytuje svoje služby, ako domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie. Je to jediné zariadenie sociálnych služieb, v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, ktoré poskytuje na území Kysuckého Nového Mesta a prilahlých dedín ambulantnú - dennú a týždennú – pobytovú formu sociálnej služby. Zariadenie v Hornom Vadičove bolo vybudované za účelom poskytovania sociálnych služieb pre dospelých znevýhodnených ľudí, ľudí s Alzheimerovým ochorením a seniorov. Má kapacitu 38 lôžok v 1 – 4-posteľových izbách, pre pobytovú – celoročnú formu sociálnej služby. O obyvateľov, ktorí majú k dispozícii záhradu, kaplnku a možnosť pracovať v sklárskej, tkáčskej a drevárskej dielni, sa stará 28 zamestnancov.

V obci nie sú v súčasnosti zastúpené žiadne zdravotnícke ani lekárske služby. Spádové územie na prevádzkovanie lekárskeho pracoviska je malé. Pre poskytovanie lekárskej starostlivosti dospelých, deti aj dorast sú vyčlenení praktickí lekári, ktorí majú ambulanciu v budove polikliniky v Kysuckom Novom Meste. Stomatologická ambulancia boli v obci zriadená do 30.09.2008. V súvislosti s odchodom stomatológa, ŽSK odbor zdravotníctva,

pridelil starostlivosť o občanov jednotlivým lekárom v Kysuckom Novom Meste. V rámci slobodnej voľby lekára môžu občania zdravotnícku starostlivosť využívať u lekárov, s ktorými uzatvoria zmluvu. Dostupnosť polikliniky a lekárne v Kysuckom Novom Meste je 10 km. Najbližšia nemocnica, vo vzdialenosti 20 km, je v krajskom meste Žilina a okresnom meste Čadca vo vzdialenosti 30 km.

Správa obce a kultúra

Správu obce, administratívne úkony a služby pre občanov zabezpečuje **obecný úrad**. Budova úradu je umiestnená v strede obce. Priestory pre chod samosprávy sú zatiaľ dostatočné. Kamenná budova, postavená v roku 1789 má však veľkú spotrebu energií. V programovom období 2014 – 2022 je plánovaná rekonštrukcia obecného úradu. V súčasnosti sa pripravuje projektová a ďalšia dokumentácia. Na projekt zníženia energetickej náročnosti budovy OÚ obec požiadala o podporu v rámci Operačného programu životné prostredie. Náklady na investíciu sú odhadované vo výške 210 tis. Eur. V pláne je aj nadstavba OU, kde by mohlo vzniknúť 7 nájomných bytov.

Na tradície predkov nadväzuje dnes činnosť miestnych folklórnych skupín Minárikovci a Urbaníkovci. Mimoriadny záujem vzbudzuje detská folklórna skupina Vadičovská muzička. Od roku 2000 sa každoročne v mesiaci júl konajú „Vadičovské folklórne slávnosti.“ Nad obcou, v lokalite Radôvka, je v letných mesiacoch k dispozícii už čiastočne vybudovaný prírodný amfiteáter. Na kultúrnych aktivitách sa podieľa ženská spevácka skupina.

Obec nemá **kultúrny dom**. Jeho funkciu zabezpečujú priestory hasičskej zbrojnice so sálou, ktorá má kapacitu 90 sedadiel. Tento priestor postačuje pokryť potreby obce a je pravidelne využívaný na kultúrne a spoločenské podujatia. Interiér zbrojnice bol v minulosti zrekonštruovaný, bola vymenená strecha, vymenené okná aj vstupné dvere. V pláne obce je ešte zateplenie budovy vo výške cca 50 tis. EUR. **Hasičská zbrojnica** je vybavená potrebnou požiarnickou technikou. V obci pôsobí Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ), ktorý bol založený v roku 1924 a patrí medzi najstaršie organizované spolky v obci. Má 60 členov. Jeho aktivity sa okrem záchrannej činnosti zameriavajú aj na športovo-spoločenskú činnosť. V júli 2014 sa pri príležitosti 90. výročia založenia DHZ konala slávnosť spojená so svätou omšou, prehliadkou, súťažou a výstavou mapujúcou históriu a činnosť DHZ v obci. Obec získala aj dotáciu na materiálno-technické vybavenie a odbornú prípravu členov DHZ.

V roku 2014 boli rekonštruované dve kaplnky - kaplnka Panny Márie so zvonnicou na Košariskách a kaplnka sv. Jána Nepomuckého v Prostrednom Vadičove. V rekonštruovanom objekte pri rímskokatolíckej fare sa nachádza Pastoračné centrum, s kapacitou 30 miest.

V strede obnoveného námestia pri základnej škole je stará budova kamennej školy jedálne, v ktorej sa v súčasnosti nachádza predajňa potravín. V budúcnosti obec plánuje budovu zrekonštruovať. V novovzniknutých priestoroch by vznikli priestory pre voľnočasové aktivity občanov - remeselné dielne, klubovňa, prípadne malá pamätná izba alebo múzeum tradícií a zvykov obce.

Miestna knižnica sa nachádza v objekte MŠ. Jej súčasťou je aj internetová časť s verejným prístupom na internet. Knižný fond je 9500 knižničných jednotiek a zaregistrovaných 180 čitateľov. V roku 2014 obec získala finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu na obnovu a modernizáciu technického vybavenia knižnice a na doplnenie knižničného fondu. Knižnica je otvorená každý deň od 14:00 do 18:00 h. Druhá knižnica je v základnej škole.

Výdavky na kultúru sú v obci dlhodobo na úrovni 12 - 15 tis. EUR za rok. Väčšie výdavky boli len v roku 2010, kedy boli rekonštruované priestory hasičskej zbrojnice, ktoré sú využívané aj na kultúrne podujatia.

Tabuľka 5: Výdavky na obecné služby

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výdavky na sociálne služby	7 668	11 008	8 370	16 134	9 013	9 980	10 788	10 459
Výdavky na kultúru	3 718	15 716	21 955	14 796	12 174	12 235	15 677	16 249
Výdavky na šport	86 242	30 152	9 295	6 161	17 190	19 010	9 069	10 550

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Cirkevné objekty a kultúrne pamiatky

V strede obce, pri obecnom úrade je Kostol sv. Mikuláša s troma oltármi v gotickom slohu z roku 1806. Je jednodod'ový so segmentovým uzáverom presbytéria, zaklenutý pruskými klenbami a medziklenbovými pásmi. Fasáda je členená, segmentovo zakončenými oknami a pilastrami s rímskou hlavicom. Vnútorne zariadenie je v historizujúcom slohu. V kostole sa nachádza obraz Immaculaty od Jozefa Božetecha Klemensa z roku 1863. Ku kostolu patrí malá predstavovaná veža, krytá stanovou skruhou vysoká asi 30 m. Vo veži je vadičovská zvláštnosť – hodiny zhotovené laikom, tunajším rodákom Lukáčom Berešíkom Bôtkom v roku 1944. Tento 72 ročný tvorca ich vyhotovil z rôznych poľnohospodárskych súčiastok. Je to kysucká rarita. V 1. polovici 19. storočia bola postavená katolícka fara, empírová jednopodlažná budova obdĺžnikového pôdorysu. Uprostred priečelia je mierne vystupujúci rizalit členený oknami s polkruhovými rímsami.

K pamätným predmetom v obci patrí zachovaná bronzová sekerka s tulajkou, z najmladšej doby bronzovej, ktorá je v zbierke Považského múzea v Žiline. Pochádza pravdepodobne z lužického pohrebiska, ktoré sa nachádzalo na vršku Crkovo. Do lužického obdobia patria i nálezy na Ľadonhore (Štátna prírodná rezervácia), na hranici chotárov Horného a Dolného Vadičova. Útočisko bez stôp osídlenia, na temene vrchu 997 metrov nad morom, chránili dva úseky valov. V ich blízkosti a na terasách boli zistené zhluky okruhliakov, črepový materiál a vrstva so spálenými zrnkami obilia a hrachu.

Medzi chránené stromy v obci patrí 6 líp na cintoríne (lipa veľkolistá - *Tilia platyphyllos* Scop). V obci, ako jednej z mála, sa ešte nachádza pôvodná ľudová architektúra – kysucké drevenice, z ktorých niektoré sú ešte obývané. Medzi kultúrne pamiatky by sa dala zaradiť aj historická Pongráčovská kúria, ktorá je v súkromnom vlastníctve.

Obec má v súčasnosti vybudované 3 cintoríny s rozlohou cca 2 ha. Do roku 1999 mala obec na pochovávanie vyčlenené dva cintoríny v časti Horný Vadičov. Jeden cintorín slúži pre občanov Horného Vadičova a druhý pre občanov Prostredného Vadičova. Tretí – najnovší cintorín bol vybudovaný v katastri Prostredného Vadičova. Na cintorínoch je zatiaľ postačujúca kapacita hrobových miest, pretože postupne sa začínajú využívať už staré hroby a opustené hrobové miesta. Do roku 2023 plánujeme na novom cintoríne vybudovať priestor pre urny - stenu, alebo malé urnové hroby. 20. septembra 1991 bol položený základný kameň na výstavbu Domu nádeje na novom cintoríne. Je to prízemná, jednopodlažná budova, so sociálnymi zariadeniami a priestormi pre hrobára, s kapacitou cca 120 ľudí. Výstavba domu nádeje a nové oplatenie je plánovaná aj na cintoríne v Prostrednom Vadičove.

Demografia

Obec Horný Vadičov má k 1.1.2016 1 632 obyvateľov, z toho 831 mužov a 801 žien. Obyvatelia obce sú prevažne slovenskej národnosti, dvaja občania sú ruskej národnosti. Drvivá väčšina sa hlási k rímsko-katolíckemu vierovyznaniu.

Tabuľka 6: Počet a veková štruktúra obyvateľov

Počet trvalo bývajúcich obyvateľov			Veková štruktúra obyvateľstva		
Muži	Ženy	Celkom	Predproduktívny vek	Produktívny vek	Poproduktívny vek
831	801	1 632	274	1 141	214
50,91 %	49,09 %	100 %	16,85 %	69,91 %	13,24 %

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

$$\text{Index vitality} = \frac{\text{Počet obyvateľov v predproduktívnom veku}}{\text{Počet obyvateľov v poproduktívnom veku}} \times 100 = \frac{275}{216} \times 100 = 128$$

Tabuľka 7: Počet obyvateľov podľa štruktúry základných vekových skupín

Ukazovateľ /Rok	Predproduktívny vek	Produktívny vek	Poproduktívny vek
2008	412	1 017	108
2009	386	1 056	126
2010	372	1 072	135
2011	355	1 098	155
2012	348	1 116	171
2013	292	1 128	219
2014	302	1 136	198
2015	274	1 144	214

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Negatívnym trendom z hľadiska vekovej štruktúry je, že index vitality od roku 2008 klesol o 2/3 (v roku 2008 bola jeho hodnota 381). To znamená, že klesá počet obyvateľov v predproduktívnom veku (od roku 2008 klesol o 138 obyvateľov) a zvyšuje sa počet obyvateľov v poproduktívnom veku. V súvislosti s procesom starnutia obyvateľstva a nárastom početnosti obyvateľstva v poproduktívnom veku sa bude meniť – zhoršovať „index dôchodkového zaťaženia“. Tieto skutočnosti budú mať vplyv na sociálnu oblasť a jej zabezpečenie. Zvýšenie prirodzenej hranice rastu obyvateľov obce, vytvorením vhodných predpokladov pre imigráciu, predpokladá, na druhej strane, aj vytvorenie priestorových rezerv pre rozvoj v oblasti bytového fondu.

Tabuľka 8: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1970 – 2014:

Rok / ukazovateľ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet obyvateľov	1 537	1 568	1 579	1 608	1 635	1 639	1 636	1 632
Prírastok / úbytok	-	+ 31	+11	+29	+ 27	+4	-3	-1
Index rastu	100	102	102,7	104,6	106,4	106,6	106,4	106,4

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Počet obyvateľov obce Horný Vadičov zaznamenáva po roku 2008, až do roku 2013 nárast, na úroveň 1 639 obyvateľov. V období piatich rokov pribudlo 102 obyvateľov, čo je v priemere 20,4 obyvateľa ročne. Od roku 2014 počet obyvateľov klesol a udržiava sa na rovnakej úrovni.

S ohľadom na vyrovnaný mechanický pohyb obyvateľstva, kde počet prisťahovaných približne zodpovedal počtu vysťahovaných obyvateľov, nedochádzalo k úbytku obyvateľov vplyvom imigrácie do väčších sídiel. Príčiny uvedeného javu spočívajú predovšetkým v kvalite životného prostredia v obci, v priaznivej vzdialenosti dochádzky do okolitých centier a vybudovanej technickej infraštruktúre.

Prognóza demografického vývoja

Analýza vekovej štruktúry obyvateľstva obce Horný Vadičov poukazuje na možnosti rastu obce na základe prirodzeného prírastku, avšak isté možnosti rozvoja počtu obyvateľov je možné vidieť v migrácii do obce z okolitých sídiel.

Na základe uvedených skutočností a pretrvávajúceho záujmu o bývanie v obci je možné do návrhového obdobia roku 2023 uvažovať s celkovým nárastom počtu obyvateľov o cca 66 obyvateľov, z čoho rozhodujúci bude nárast obyvateľstva prirodzenou menou.

Predpoklad vývoja počtu obyvateľov v časovom horizonte do roku 2023

Východiskový stav obyvateľstva v roku 2005.....	1 554
Prírastok v rokoch 2007 - 2014	+113
Prirodzený prírastok v rokoch 2015 – 2023, predpoklad.....	+ 72
Migračný prírastok v rokoch 2005 - 2014,	+19
Migračný prírastok v rokoch 2015 - 2023, predpoklad	+17
Celkový prírastok v rokoch 2005 - 2023	+185
Stav obyvateľstva v roku 2023, zaokrúhlený.....	1739

Tabuľka 9: Nezamestnanosť v obci Horný Vadičov

Rok / ukazovateľ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet nezamestnaných	45	47	83	66	84	109	118	101	92
Prírastok / úbytok	-	+2	+38	+21	+39	+64	+73	+56	+47
Miera nezamestnanosti v obci v %	6,49	6,28	10,56	8,37	10,97	12,52	13,41	11,67	10,20
Miera nezamestnanosti v okrese KNM v %	7,26	8,1	13,4	12,2	13,1	15,1	14,2	12,3	9,9
Miera nezamestnanosti v okrese Žilina v %	3,44	7,5	12,1	8,41	10,77	12,79	9,45	8,55	7,72

Zdroj: ÚPSVaR Žilina, ročné údaje k 31.12. príslušného roka

Počet nezamestnaných občanov k 1.12.2007 v Hornom Vadičove bol 45, čo bolo 2,9 % z celkového počtu obyvateľov. Vývoj nezamestnanosti v Hornom Vadičove, je možné rozdeliť do dvoch časových úsekov. V prvej polovici - do roku 2008 nezamestnanosť klesala a v roku 2008 bola na úrovni cca 3 %. Súviselo to s celkovou úrovňou hospodárstva v Európe, na ktorej vnútorný trh vstúpila v roku 2004 aj Slovenská republika. Príchod zahraničných investorov, štrukturálne reformy v krajine a ambícia vstúpiť v čo najskoršom termíne do eurozóny tomuto vývoju napomáhali. Príchod hospodárskej krízy, v druhej polovici roku 2008, sa prudko prejavil na náraste nezamestnanosti už v roku 2009. Nezamestnaní občania, ktorí boli evidovaní na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, prišli o prácu nielen v SR, ale aj v zahraničí – hlavne v Českej republike a Írsku. Značná časť nezamestnaných boli aj bývalí SZČO, ktorí boli nútení svoje podnikanie z dôvodu pretrvávajúcej krízy, ukončiť.

Hoci sa trend nárastu miery celkovej evidovanej nezamestnanosti v Slovenskej republike (vypočítanej ako pomer disponibilných evidovaných uchádzačov o zamestnanie z ekonomicky aktívneho obyvateľstva) v nasledujúcich rokoch postupne utlmil, v Hornom Vadičove k jej postupnému poklesu nedošlo. Nezamestnanosť v rokoch 2011 až 2013 postupne stúpala a až v roku 2015 klesla na úroveň roku 2009, čo bol začiatok krízy v slovenskom hospodárstve. Možno to zdôvodniť stále relatívne krehkým stavu európskej aj slovenskej ekonomiky, sprevádzanému oveľa konzervatívnejším prístupom zamestnávateľov k vytváraniu pracovných miest, než tomu bolo pred krízou. Pozitívom je, že nezamestnanosť v Hornom Vadičove bola po celý čas sledovaného obdobia nižšia ako nezamestnanosť v Kysuckom Novom Meste až do roku 2012 na približne rovnakej úrovni ako nezamestnanosť v okrese Žilina.

Obec od roku 2009 znižuje mieru nezamestnanosti zamestnávaním dlhodobo nezamestnaných a znevýhodnených občanov, v rámci verejno-prospešných prác na menšie obecné služby (údržba cintorína, verejných priestranstiev, oprava oplotenia, čistenie štátnej cesty, odstraňovanie následkov po povodniach a pod.). Na túto činnosť využíva obec finančné prostriedky z Európskeho sociálneho fondu a štátneho rozpočtu v rámci národných projektov. Finančné náklady na tvorbu pracovných miest v obci, v spolupráci s ÚPSVaR Žilina sú zhrnuté v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 10: **Náklady na pracovné miesta v obci v EUR**

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Príjmy	6 030	8 673	36 178	53 604	15 493	17 906	0	18 018
Počet zamestn. uchádzačov o zamestnanie	3	4	12	18	6	6	0	9

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Bytový fond

Podľa sčítania obyvateľstva, bytov a domov bolo v roku 2014 v obci 673 domov, z toho 590 trvalo obývaných a 83 neobývaných. Z uvedeného počtu neobývaných domov je cca 15% určených na rekreáciu alebo predaj. Stav bytového fondu je na dobrej úrovni, čo okrem iného vyplýva aj zo skutočnosti, že 90% z celkového počtu trvalo obývaných bytov bolo postavených po roku 1945. Úroveň bývania v obci je vo väčšine ukazovateľov porovnateľná s úrovňou okresu Kysucké Nové Mesto.

Zámerom obce v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladení verejných

a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Obec v rokoch 2009 - 2011 vybudovala, s podporou ŠFRB a dotáciou MVRR SR vo výške 587 980,00 EUR, dva nájomné bytové domy, s 20 bytovými jednotkami. Celkovo má obec 47 bytových jednotiek v 6 bytových domoch. Do budúcnosti obec plánuje ďalšiu výstavbu. Nadstavbou budovy OÚ by mohlo vzniknúť 7 bytových jednotiek.

Tabuľka 11: Trvalé obývané byty podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	Rodinné Domy	Bytové jednotky	Neobývané	Domový fond spolu
Do roku 2008	629	27	-	656
2008 - 2015	44	20	83	147
spolu	673	47	83	803
%	83,8	5,8	10,4	100

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

V ďalšom období, do roku 2030, je možné predpokladať mierne znižovanie bytového fondu z bytovej na rekreačnú funkciu. Pôjde o staršie zrubové a murované jednotraktové rodinné domy na úzkych pozemkoch, bez možnosti podstatného rozšírenia, ktoré svojim dispozičným riešením nemôžu plnohodnotne spĺňať nároky na trvalé bývanie, využitiu na rekreačné účely však vyhovujú.

Do roku 2022 sa uvažuje s nárastom počtu obyvateľov z 1 632 v roku 2015, na 1 739 v roku 2023. V súvislosti s tým by malo pribudnúť okolo 35 bytových jednotiek (pri obložnosti 3 obyvatelia na jeden byt).

Obyvatelia budú náhradu starých nevyhovujúcich domov pravdepodobne riešiť formou stavebných úprav existujúcich objektov, prestavbami hospodárskych budov a výstavbou nových domov. Výstavba nových rodinných domov bude však závislá na ekonomickej sile obyvateľov a podmienkach vytvorených pre výstavbu. Ďalšia obecná bytová výstavba sa uvažuje ako nadstavba obecného úradu, kde je možnosť vybudovať 7 bytových jednotiek.

1.4 Hospodárstvo

Hospodársku základňu v obci tvoria poľnohospodárstvo, lesníctvo, výroba, služby a cestovný ruch.

Vzhľadom na svoju geografickú polohu a nadmorskú výšku, 450 – 999 m n. m., patrí väčšia časť územia obce Horný Vadičov do mierne chladnej, vlhkej klimatickej oblasti, s teplotami vzduchu v januári - 4 až - 6 stupňov, v najteplejšom mesiaci, v júli + 16 až + 17 stupňov, priemerný úhrn zrážok za rok je 800 – 900 mm a priemerná výška snehovej pokrývky 50 cm. S pribúdajúcou nadmorskou výškou na severe, v oblasti Ľadonhory sa klíma mení na chladnú, horskú, veľmi vlhkú a priemerná teplota sa znižuje o 2 stupne, úhrn zrážok sa zvyšuje až na 1 100 mm a stúpa aj výška snehovej pokrývky.

Pol'nohospodárstvo

Prírodný potenciál krajiny, klimatické podmienky a zloženie pôdy nedávajú v tejto lokalite veľa možností na rozvoj poľnohospodárskej výroby. V minulosti boli obrábané pozemky po oboch stranách rieky Porubského potoka. Pestovali sa obilniny, krmoviny, ovocie a zelenina. Z obilnín sa pestoval jačmeň, ovos, ozimná raž, neskôr zemiaky a strukoviny (bôb, hrach).

V súčasnosti sa poľnohospodárska pôda člení na:

- ♦ *ornú pôdu* - pozemky, na ktorých sa pestujú obilniny, okopaniny, krmoviny, záhradné plodiny;
- ♦ *záhrady* - pre vlastnú potrebu - zelenina, kvety, ovocné dreviny;
- ♦ *trvalé trávne porasty* - plochy určené na kosenie a spásanie dobytkom;
- ♦ Lesné spoločenstvo, Pozemkové spoločenstvo Horný Vadičov.

Tabuľka 12: **Priestorová druhová diferenciácia poľnohospodárskej pôdy v katastri Horný Vadičov**

	KÚ Horný Vadičov	KÚ Prostredný Vadičov	Výmera spolu
Orná pôda	159,48	10,61	170,10
Záhrady	17,86	2,02	19,88
Trvalé trávne porasty	776,74	83,05	859,78
Lesné pozemky	893,30	28,94	922,24
Vodné plochy	35,17	1,72	36,89
Zastavané plochy	78,93	14,85	93,78
Ostatné plochy	6,06	2,49	8,55
Spolu v hektároch	1 967,54	143,68	2111,22

Zdroj: Obecny úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Rastlinná a živočíšna výroba

Územie obce sa z hľadiska prírodných podmienok zaraďuje k podhorským oblastiam. Pôdy sa nachádzajú na stredných a výrazných svahoch, menej na príkrych svahoch a zrážoch, resp. miernych svahoch a rovinách. Expozícia, skeletovitosť a hĺbka pôd je rôzna, pre vodu sú stredne priepustné. Z hľadiska ich využitia pre poľnohospodárske účely ide o pôdy strednej až zlej kvality. Pôdy najvyššej bonity sa vytvorili v nive Vadičovského potoka a lokalite Prostredného Vadičova.

Štruktúra pestovaných plodín a chovu hospodárskych zvierat je priamo závislá od pôdno - klimatických podmienok, ktoré sú na území Horného Vadičova vyhovujúce. Na území

katastra je vhodné pestovanie obilnín, repky, zemiakov a pod. Trvalé trávne porasty sa využívajú ako pastevné a kosné lúky. V súčasnosti je značná časť pozemkov vrátená pôvodným majiteľom, ktorý ich využívajú v závislosti od svojich potrieb. V obci sa nachádza jeden funkčný poľnohospodársky dvor Agrofarma Vadičov, s.r.o., ktorá vznikla v areáli bývalého štátneho majetku. Agrofarma zamestnáva 12 zamestnancov, venuje sa poľnohospodárskej výrobe – pestovaniu krmovín, chovu hovädzieho dobytku a oviec.

Lesníctvo

Katastrálne územie obce Horný Vadičov patrí do oblasti lesov Stredné Beskydy, do lesného hospodárskeho celku Krásno nad Kysucou. Prevažná časť lesného porastu je zaradená do kategórie hospodárskych lesov, to znamená, že ich prvoradou funkciou je produkcia drevnej hmoty. Len niečo vyše 5 % lesov spadá do kategórie chránených. Predmetom ochrany sú prirodzené typologicky pestré lesné spoločenstvá v oblasti Kysuckej vrchoviny s výskytom chránených druhov rastlín a živočíchov. Lesy sú zdravé a ekologicky stabilné, majú vysokú produkčnú schopnosť a dobre plnia aj ostatné celospoločenské funkcie. Hospodárenie v lesoch chránenej oblasti je regulované tak, aby nebola narušená retenčná schopnosť lesov.

V súčasnosti je prirodzená vegetácia poznamenaná zásahom človeka. Územie nadväzujúce na údolie Vadičovského, Dlhého a Nededzkého potoka je odlesnené a využívané na poľnohospodárske účely ako orná pôda, lúky a pasienky. Vo vyšších polohách prevládajú listnaté lesy. Smrekové monokultúry sa vyskytujú len v malom rozsahu. Hlavnými lesnými drevinami sú buk lesný, jedľa biela, smrek obyčajný, javor a brest horský, smrekovec opadavý, jaseň štíhly, čerešňa vtáčia.

Druhový výskyt živočíšstva zodpovedá typu západokarpatských živočíšnych spoločenstiev prevažne podhorského a horského pásma. Vyskytujú sa tu viaceré vzácne karpatské živočíchy. Z cicavcov je to napr. medveď hnedý, rys ostrovid, sviňa divá, srnec, jeleň obyčajný, zriedka aj vlk. Z druhovo početnej skupiny vtákov sú tu zastúpené niektoré dravce, d'atlovce a sovy. Rovnako tu majú zastúpenie aj obojživelníky a ulitníky.

Lesy v okolí Horného Vadičova obhospodarujú Bývalí urbárnici, k. ú. Prostredný Vadičov, Lesné spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo Horný Vadičov a Komposesorát Králik. Všetky tri spoločnosti zabezpečujú ťažbu a predaj dreva a obnovu lesného porastu.

Výroba a služby

V obci pôsobí niekoľko podnikateľských subjektov. Vo väčšine prípadov sa jedná o malých a drobných podnikateľov a živnostníkov, ktorý sa orientujú predovšetkým na poskytovanie služieb občanom v obci. Funkciu zásobovania obce základným spotrebným tovarom plnia malometrážne predajne potravín Spotrebného družstvo Jednota so svojimi prevádzkami a tiež i predajne súkromných podnikateľov. Výrobná základňa je v obci Horný Vadičov oproti porovnateľným sídlam veľmi malá. V súčasnosti tu nie je žiadna prevádzka priemyselného charakteru. Poľnohospodárstvo sa, vzhľadom na náročné prírodné podmienky, špecializuje len na živočíšnu a rastlinnú výrobu zameranú na pestovanie a zber krmovín pre chov dobytku. Obec je nápomocná pri vytváraní podmienok na podnikanie, snaží sa uvoľnené a nevyužívané priestory prenajať záujemcom o podnikanie a tak zabezpečiť fungujúce služby priamo v obci: kvetinarstvo, kaderníctvo, masárske služby, služby v poskytovaní stravovania pri rôznych akciách.

Výroba je v Hornom Vadičove zastúpená prevádzkami nasledovných firiem:

AGROFARMA VADIČOV, s.r.o.; Hotel TINI****; Rekreačné stredisko Snow Sun Vadičov; Poskytovanie služieb spojených s prípravou jedál podľa potrieb zákazníkov – Vincent Mozol; Pizzeria Livia; Pohostinstvo – Kamenica; Pohostinstvo Pod Zlieňom; ALFA – BAR CAFÉ; Kvetinárstvo Lýdia Cabadajová; Kaderníctvo Marta Bugáňová; Masážny salón Lukáš; Jednota COOP Čadca; Ján Heľo, Potraviny; Potraviny Môj obchod; Rozličný tovar L+S.

Cestovný ruch

Horný Vadičov je súčasťou Kysuckého regiónu, ktorý má z hľadiska prírodných podmienok veľmi dobré predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu počas letnej i zimnej sezóny. Horný Vadičov leží na konci Vadičovskej doliny, kde sú dobré podmienky pre rozvoj bývania, občianskej vybavenosti ale aj rekreácie. V lete je to najmä horská turistika, agroturistika, cykloturistika, vodná turistika, v zimných mesiacoch zjazdové a bežecké lyžovanie. V oblasti sú veľmi dobré podmienky aj na nový druh zábavy mladých ľudí v prírode, ktorým je Geocaching (prírodné skrýše). Obec má veľké možnosti na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a nenáročného turizmu, spojeného s prechádzkami po lese, v rámci pešej turistiky. V rámci širšieho okolia má obec dobrú dostupnosť (autom do 1 hod.) do lyžiarskych stredísk Snowparadise Veľká Rača a Free Time Zone Vrátna dolina, Starej Bystrice a Vychylovky, alebo do krajského mesta Žilina. Najbližšie kúpele sú v Rajeckých Tepliciach, cca 40 min. cesty autom.

Horný Vadičov má vytvorené veľmi dobré podmienky pre rozvoj cestovného ruchu. Na konci obce sa nachádza lyžiarske, stredisko Snow Sun a Hotel TINI****, ktorý ponúka dvadsaťjeden dvojposteľových izieb s možnosťou prístelky a štyri apartmány. V hoteli je kongresové centrum s kapacitou do 120 osôb, aj wellness centrum s vnútorným bazénom a saunami. Hotel svojimi priestormi a vybavením plne vyhovuje rôznym business stretnutiam, konferenciám, školeniam, meetingom, workshopom, teambuildingom i firemným večierkom a podobne. Súčasťou areálu je aj 20 drevených bungalovov, s kapacitou 80 lôžok, farma TINI so 16 koňmi a malou ZOO, tenisový kurt, ihrisko, park s trampolínou, lezeckou stenou, jazda na štvorkolke, prenájom bicyklov a športových potrieb. V súčasnosti hotel nie je v prevádzke.

Reštauračné služby sú poskytované aj priamo v obci, v Pizérii Livia. V prevažnej miere ich využívajú obyvatelia obce. V čase usporadúvania sezónnych aktivít – športových ako aj kultúrnych, uvedené služby využívajú aj návštevníci uvedených podujatí. Najvýznamnejším podujatím v obci je dvojdnové podujatie Vadičovské folklórne slávnosti a Hodová nedeľa, ktoré sa konajú tradične v mesiaci júl.

Územím prechádza 5 turistických trás:

- Červená turistická značka vedie z Budatína cez Dubeň a Zástranie, po hrebeňoch na južnom a východnom okraji katastra do Starej Bystrice.
- Zelená turistická značka vedie z Dolného Vadičova a okolo Ľadonhory smeruje na chatu Jedľovina nad Povinou.
- Zelená turistická značka spája Horný Vadičov, cez sedlo pod Jalovcom, s Lisicou a Belou.
- Modrá turistická značka vychádza z Kysuckého Nového Mesta a prechádza cez Budatínsku Lehotu, Steny a Ľadonhoru, údolím Vadičovského potoka do Lutiše.
- Žltá turistická značka spájajúca Povinu s Radôstkou v severnej časti územia.

V okolí obce možno absolvovať 2 cykloturistické trasy:

- pre horské bicykle v dĺžke 24 km – Radoľa – chata Ostré – Klin – Dolný Vadičov – chata Ľadonhora – Horný Vadičov – Povina
- pre cestné bicykle v dĺžke 45 km – Stará Bystrica – Radôstka – Lutiše – Belá – Krasňany – Varín – Gbeľany – Nededza – Kotrčiná Lúčka – Horný Vadičov – Dolný Vadičov – Radoľa – Kysucké Nové Mesto.

V doline sú vybudované súkromné rekreačné chaty a záhradky. Ubytovanie na súkromí poskytuje jeden objekt v zastavanej časti obce. Rekreačné služby poskytuje horská chata Ľadonhora. Využitie územia na rozvoj cestovného ruchu je v určitej miere limitované ochranou prírody a zdrojov pitnej vody. Turistické informačné kancelárie a iné zdroje cestovného ruchu sa v obci Horný Vadičov nenachádzajú. Okolie Obce Horný Vadičov je v súčasnosti, aj napriek všetkým možnostiam, ktoré v obci sú, málo rekreačne využívané. Výborná kvalita životného prostredia, vhodné klimatické podmienky a konfigurácia okolitého terénu predurčujú obec na rozvoj cestovného ruchu regionálneho charakteru. Pomerne tiché prostredie poskytuje možnosti na oddych, zber lesných plodov a húb, vychádzky po značkovaných chodníkoch a cykloturistické trasy do blízkeho a vzdialeného okolia. V zimnej sezóne tieto terény, a primeraná výška snehovej pokrývky, poskytujú takmer ideálne podmienky na bežecké lyžovanie a lyžiarske prechody. Veríme, že ku zvýšeniu počtu návštevníkov, najmä z Českej republiky a Poľska, pomôže výstavba diaľnice a jej napojenie na európsku cestnú sieť.

Životné prostredie

Katastrálne územie obce patrí, aj v rámci SR, k oblastiam s relatívne málo znečisteným ovzduším. Priemyselné objekty sa nachádzajú v dostatočnej vzdialenosti od obce. Vzhľadom na to, že okolitý lesný porast je zdravý a dostatočne stabilný, vplyv emisií sa na území neprejavuje. Najväčším znečisťovateľom priamo v obci je miestne obyvateľstvo spaľujúce tuhé palivá.

V súvislosti s ochranou krajiny a prírody treba poukázať na to, že do katastrálneho územia obce Horný Vadičov zasahuje štátna prírodná rezervácia Ľadonhora, ustanovená Vyhláškou č. 83/1993 Zb. o štátnych prírodných rezerváciách zo dňa 23.3.1993. Prírodná rezervácia Ľadonhora je súčasťou nadregionálneho biocentra Ľadonhora – Brodnianka. Do územia zasahujú dve regionálne biocentrá a dva regionálne biokoridory. Nachádzajú sa tu aj tri genofondové lokality.

Ochrana vôd

Katastrálne územie obce Horný Vadičov sa nachádza v území chránenej vodohospodárskej oblasti Beskydy – Javorníky, ktorá bola stanovená na základe § 18 Zákona č. 138/1973 Zb. o vodách, Nariadením vlády č. 13/1987 zo dňa 6. februára 1987. Väčšia časť územia spadá do pásma hygienickej ochrany (PHO) II. stupňa - vonkajšia časť - využívaných vodných zdrojov Radoľa stanovené Rozhodnutím ONV Čadca č. PLVH 997/88-Maj. zo dňa 3.10.1988 a PHO I. stupňa, PHO II. stupňa – vnútorná časť a PHO II. stupňa – vonkajšia časť vodného zdroja Horný Vadičov – Požeha stanovené Rozhodnutím ONV Čadca č. PLVH 692/88-Maj. zo dňa 23.6.1988.

Z hydrologického hľadiska patrí obec k povodiu riek Váh a Kysuca. Povrchové vody z územia odvádza Vadičovský potok a jeho prítoky – Dlhý potok, Sopotnica a Nededzský potok. Výdatnosť vodných tokov je v priebehu roka nepravidelná, maximálne prietoky sú v mesiaci apríl, minimálne v období január - február a september - október. Vodné toky majú

charakter bystrín, so schopnosťou zvýšeného unášania splavenín a ich usadzovaním na dolných tokoch. Z toho dôvodu bola na Vadičovskom potoku vybudovaná sedimentačná nádrž Hájnica na zachytávanie naplavenín. Do budúcnosti je nádrž, po príslušných úpravách, vhodná aj na rekreačné účely. Na území Horného Vadičova je niekoľko významných podzemných zdrojov pitnej vody. V obci sa nachádza aj mokrad' - SV pod kótou Ľadonhora s rozlohou 100 m².

Tok Vadičovského potoka je, v jeho strednej časti pretekajúcej intravilánom, čiastočne regulovaný. No jeho kompletnú reguláciu bude potrebné postupne dokončiť v spolupráci so Slovenským vodohospodárskym podnikom, š.p.

Komunálny odpad

Kvalita ovzdušia je relatívne dobrá, v katastrálnom území sa nenachádzajú zdroje, ktoré by výraznejšie jeho kvalitu ovplyvňovali. Čiastočným miestnym zdrojom, sú domácnosti, ktoré ovplyvňujú stav ovzdušia spaľovaním fosílnych palív – koksu a uhlia. Ďalším zdrojom negatívnych účinkov na životné prostredie je hlavná cesta, vedúca centrom obce. Toto zákonite prináša súvisiace negatívne javy ako hlučnosť, prašnosť, exhaláty a vibrácie. Cesta zároveň ohrozuje bezpečnosť občanov a najmä detí.

Tabuľka 13: **Príjmy a výdavky obce so zabezpečovaním služby odvozu a likvidácie komunálneho odpadu v EUR**

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Príjmy	34 346	15 253	16 154	18 095	24 798	25 948	25 736	27 435
Výdavky	17 892	18 753	22 231	23 924	23 552	27 439	18 230	29 812
Výsledok hospodárenia	16 454	-3 500	-6 077	-5 829	1 246	-1 491	7 506	-2 377

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Zmesový komunálny odpad (KO) domácnosti ukladajú do 110 l nádob. Domácnosť nad 6 členov môže požiadať o pridelenie ďalšej nádoby na KO. Každá novostavba dostane nádobu na odpad zadarmo, v prípade zničenía si ju musí domácnosť zaplatiť. Zber KO zabezpečuje spoločnosť T+T, a.s. Žilina, ktorá vykonáva organizovaný zber KO 1 x za 2 týždne. Odpad vyváža na skládku KO v lokalite Horný Hričov.

Obec dlhodobo podporuje separáciu odpadu. Od roku 2008, kedy zakúpila traktor a 48 kusov 1 100 l nádob, zabezpečovala zber 3 základných komodít - papiera, plastov a skla. Sklo a plasty sú odvážané 1 x mesačne a papier 1 x za 3 mesiace, príp. podľa potreby. Plasty občania separujú do vriec, ktoré sú ďalej triedené. Obec separuje aj autobatérie a elektroodpad, zariadenia obsahujúce chlórované uhl'ovodíky, šatstvo a pneumatiky. Vyseparované komodity na požiadanie odvážajú zmluvný odberatelia. V obci nie je zriadený zberný dvor, len zberné miesto pri MŠ kde môžu občania po dohode s obcou odovzdať drobný stavebný odpad. V budúcnosti sa obec plánuje zapojiť do projektu BIO obec, ktorý pripravila spoločnosť JRK, waste management a Priatelia zeme. Kuchynský biologický odpad a jedlé oleje a tuky zo školskej jedálne a jedálne v MŠ odoberá spoločnosť Eduard Mittelham zo Žiliny. BRO z údržby školskej zelene a z tried je ukladán na školskom kompostovisku.

Tabuľka 14: Druh a množstvo vyseparovaných odpadov v tonách

Názov odpadu/rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zmesný komunálny odpad	205,92	286,53	289,02	222,70	235,70	263,07	235,57	262,35
Papier a lepenka	0,05	2,02	4,14	1,96	2,34	2,81	3,67	3,99
Sklo	7,74	26,49	29,86	32,64	30,79	27,60	29,26	30,18
Obaly z plastov	6,61	6,10	-	-	-	-	-	-
Obaly zo skla	21,34	-	-	-	-	-	-	-
Textil	1,18	-	1	1	0,05	1,15	1,1	1,3
Vyradené zariadenia obsahujúce chlórované uhl'ovodíky	1,12	1,02	0,82	1,55	1,43	0,85	1,71	1,25
Nebezpečné elektrické zariadenia	2,77	2,14	2,29	2,19	3,13	3,13	2,27	3,19
Elektroodpad	1,12	-	2,92	-	-	-	-	-
Plasty	2,65	-	7,38	10,65	9,34	12,67	15,08	19,17
Olovené batérie	-	0,29	-	-	0,03	-	-	0,01
Objemový odpad - drobný stavebný odpad	-	-	-	3,04	-	-	2,6	-
Pneumatiky	-	-	-	-	3,10	-	-	3,02
Jedlé oleje a tuky	-	-	-	-	-	-	0,224	0,219
Iné odpady	-	-	-	-	0,46	0,33	-	-
Spolu	250,50	324,59	337,43	275,73	286,37	311,61	291,26	324,46
Množstvo vyseparov. odpadu v tonách	44,58	38,06	48,41	53,03	50,67	48,54	55,91	62,33

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Obec Horný Vadičov zabezpečuje, podľa požiadaviek občanov, spravidla na jar a v jeseni, zber veľkoobjemového odpadu do prenosných veľkokapacitných kontajnerov, ktoré sú do obce privážané v období jar a jeseň, veľkokapacitné kontajnery sú celoročne umiestnené pri cintoríne. V prípade potreby si obec objedná odvoz objemového odpadu. Separované komodity a ich ročné množstvá sú uvedené v tabuľke č. 13. Obec za 8 rokov vyseparovala 401,53 ton, čo je viac ako 50 ton odpadu za rok. Podľa množstva KO za jednotlivé roky sa môže zdať, že separácia v obci nie je na dostatočnej úrovni. Napriek tomu, množstvo vyseparovaných komodít bolo v roku 2015 až 62 ton. Za 8 rokov obec vyseparovala odpad, ktorý by inak skončil v zberných nádobách na KO. Pri prepočte na finančné prostriedky, pri cene cca 91,80 Eur za uloženie 1 tony odpadu, ušetrila obec za sledované obdobie 36 812 EUR, t.j. priemerne 4 600 EUR za rok.

Obec na konci roka 2015 uzavrela Zmluvu o uzavretí budúcej zmluvy na odber 3 vyseparovaných komodít – papier, sklo a plasty, so spoločnosťou ENVI – PAK, a.s., ktorá bude za obec platiť náklady spojené so separáciou týchto komodít.

Vzdelávacie aktivity o separácii odpadov a nakladaní s BRO obec vykonáva formou prednášok a aktivít v rámci Dňa zeme, reláciami v obecnom rozhlase a informáciami v obecných novinách „Naša rodná dedinka Horný Vadičov“. V rámci osvetovo - informačných aktivít smerom k jednotlivým cieľovým skupinám je možné využiť aj internetovú stránku obce, obecný rozhlas, obecné noviny, obecné nástenky a vývesky, verejné zhromaždenia a stretnutia, osobné návštevy domácností, prednášky a diskusie s verejnosťou i žiakmi škôl, obecné zastupiteľstvo i regionálnu tlač.

1.5 Majetok a hospodárenie obce

Obec Horný Vadičov vlastní budovy základnej a materskej školy, obecný úrad, hasičskú zbrojnicu, futbalový areál, dom nádeje, nový cintorín a cintorín Prostredný Vadičov, budovu bývalej materskej školy - sklady pri novej MŠ, budovu bývalej školskej jedálne v centre obce, budovu na Košariskách, budovu Kafe bar Alfa, 2 kaplnky, 3 zvonice a miestne cesty.

Tabuľka 15: **Majetok vo vlastníctve obce v EUR**

Majetok (samostatné hnutel'né veci a dopravné prostriedky)	115 354
Software	3 622
Pozemky	32 357
Stavby	4 121 685
Ostatný HIM	2 160
Dlhodobý finančný majetok	277 215
Spolu	4 552 393

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Prevažnú časť majetku obce tvoria stavby. Obec má dobrú platobnú schopnosť a je finančne stabilná. V súčasnosti je obec Horný Vadičov zaťažená nasledovnými návratnými zdrojmi financovania :

- Dlhodobý úver na kapitálové výdavky obce z Prima banky Slovensko, a.s. v nesplatennej istine k 31.12.2015 vo výške 314 544 €, so splatnosťou v roku 2024
- Dlhodobý úver zo ŠFRB na kapitálové výdavky obce v nesplatennej istine k 31.12.2015 vo výške 491 354 €, so splatnosťou v roku 2039

Splácanie úverov neovplyvňuje výsledok hospodárenia uvedený v účtovníctve (výnosy – náklady), ale ovplyvňuje rozpočtové hospodárenie obce (príjmy – výdavky), čiže má vplyv na rozpočtový výsledok hospodárenia a s ním spojenú tvorbu rezervného fondu obce.

V súlade s § 9 Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v platnom znení a § 4 Zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, je rozpočet obce základom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcie obce v príslušnom rozpočtovom roku.

Rozpočet musí zabezpečovať súlad príjmov a výdavkov, zodpovedné a zodpovedajúce nakladanie s verejnými prostriedkami. Stanovená štruktúra príjmov a výdavkov vytvára podmienky pre získavanie príjmov a používanie prostriedkov v súlade so zákonom.

Obecná samospráva môže ovplyvniť ekonomický rozvoj viacerými spôsobmi:

- finančnými zdrojmi, ktorými disponuje v príjmovej časti rozpočtu,
- majetkom, ktorým disponuje a ktorý používa na zabezpečenie výkonu obecnej samosprávy,
- získavaním finančných zdrojov z grantov, z fondov Európskej únie, zo štátneho rozpočtu a sponzorských príspevkov
- vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania v obci, budovaním technickej infraštruktúry, využívaním regulačných, ekonomických a iných nástrojov,
- koordinačnou činnosťou, ktorou môže usmerňovať a ovplyvňovať podnikateľské aktivity podnikateľských subjektov.

Obec v minulosti sústredila finančné prostriedky najmä do oblastí:

- školstva,
- športu,
- technickej infraštruktúry,
- technického vybavenia.

Obec každoročne finančne podporuje aj prácu jednotlivých Občianskych združení a spolkov, ktoré na území obce zabezpečujú rozvoj kultúry a športu pre obyvateľov obce.

Tabuľka 16: Prehľad hospodárenia obce Horný Vadičov v období 2008 – 2015

Ukazovateľ / Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bežné príjmy	692 160	893 150	781 813	1 028 126	902 742	850 340	880 860	1 012 978
Kapitálové príjmy	187 147	22 173	261 929	1 037 511	320 374	3112	1077	251 678
Príjmy spolu	879 307	915 323	1 043 742	2 065 637	1 223 116	853 452	881 937	1 264 656
% plnenia príjmov	98,91	88,40	41,59	80,12	99,42	100,00	99,26	99,73
Bežné výdavky	283 343	342 329	336 447	473 722	331 180	328 749	312 920	401 920
Kapitálové výdavky	303 525	131 365	445 643	1 349 258	391 276	48 400	78 663	363 013
Výdavky spolu	586 868	473 694	782 090	1 822 980	722 456	377 149	391 583	764 933
% plnenia výdavkov	99,47	80,73	34,95	77,21	99,07	100,00	97,44	99,63
Zisk/strata	308 106	208 846	- 81 768	83 741	34 435	-37 099	18 181	48 121

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Obec Horný Vadičov v sledovanom období vykazuje pri hospodárení uspokojivý vývoj. Len v dvoch rokoch vykázala záporný výsledok hospodárenia. Bolo to spôsobené prepadosť výnosov podielových daní, ktorý ovplyvnil celkové výnosy, ktoré nepokryli celkové náklady zvýšené o rastúce náklady na odpisy majetku. V rokoch 2010 – 2012 a 2015 boli vyššie príjmy z nenávratných finančných prostriedkov, ktoré obec získala z fondov EÚ a ŠFRB, na realizáciu investičných zámerov v obci.

Hospodárenie obce možno teda považovať za pozitívne, s tendenciou trvalej stability zabezpečenia všetkých potrebných samosprávnych funkcií ako aj pre zabezpečenie finančných prostriedkov na splácanie návratných zdrojov financovania.

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje klientský prístup riešiaci vzťah zamestnancov úradu a obecných poslancov ku občanom a návštevníkom obce. Výkon samosprávy je verejnou službou občanovi. Nasledujúca tabuľka prezentuje celkové výdavky na chod samosprávy v tis. EUR.

Tabuľka 17: Výdavky obce na chod samosprávy

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výdavky v tis. EUR	222 067	244 422	214 243	232 624	172 488	190 032	178 725	213 427

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Vývoj celkových výdavkov na chod samosprávy je v priebehu sledovaného obdobia na približne rovnakej úrovni. V rokoch 2012 - 2014 výdavky poklesli v priemere o 16 % z dôvodu poklesu výšky podielových daní. Výšku príjmov z podielových daní a miestnych poplatkov prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 18: Príjmy obce z podielových daní a poplatkov

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Podielové dane	357 499	456 089	348 875	432 670	418 769	366 230	405 046	466 565
Miestne poplatky	35 219	36 002	37 439	38 043	44 400	46 783	50 582	47 402
Spolu	392 718	492 088	386 314	470 713	463 169	413 013	455 628	513 967

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

S výkonom vlastných samosprávnych funkcií súvisí aj zabezpečovanie komunálnych služieb v obci. Nasledujúca tabuľka prezentuje výdavky obce Horný Vadičov na ich zabezpečenie.

Tabuľka 19: Výdavky obce na zabezpečenie komunálnych služieb v EUR

Ukazovateľ/Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Úprava verejných priestranstiev	199	93	12 713	574 603	3 462	7 253	9 046	347 039
Údržba miestnych komunikácií	1 627	313	164 727	3 577	23 281	8 521	15 452	6 364
Cintorínske služby	4 050	1 579	11 718	3 042	4 822	2 810	7 770	5 038
Verejné osvetlenie	3 750	4 845	16 162	269 329	35 824	20 798	18 898	20 995

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Z tabuľky sú zrejmé realizované investície. V rokoch 2010 a 2014 to bola úprava miestnych ciest z vlastných a úverových finančných prostriedkov. V roku 2010 bol zakúpený pozemok a vybudovaný nový cintorín. V roku 2011 obec zrekonštruovala väčšiu časť verejného osvetlenia. V ďalších rokoch sa VO postupne rozširovalo v súlade s výstavbou nových rodinných domov.

Najväčší podiel výdavkov obce pripadal na úpravu verejných priestranstiev, údržbu miestnych komunikácií a verejné osvetlenie. Najmenej výdavkov bolo vynaložených na zabezpečenie cintorínskych služieb, ktoré sa týkali v prevažnej miere údržby verejných priestranstiev v areáli cintorína.

1.6 Analýza realizovaných opatrení

Analýza realizovaných opatrení predstavuje zmapovanie reálnych skúseností obce Horný Vadičov pri implementovaní investičných a neinvestičných projektov na podporu regionálneho rozvoja počas posledných rokov.

Tabuľka 20: **Preinvestované finančné prostriedky v rokoch 2007 - 2015**

Celková suma investície	EUR	%
• Obec	717 976	17,35
• Zdroje EÚ	1 410 229	34,10
• Štátny rozpočet	914 091	22,10
• Iné zdroje	146 533	3,54
• Úver zo ŠFRB	587 980	14,21
• Bankové úvery	360 543	8,70

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Obec Horný Vadičov v rokoch 2007 – 2015 zrealizovala investičné a neinvestičné aktivity, ktoré sú zosumarizované v tabuľke č. 21 a 22. Ex-post hodnotenie najväčších aktivít naplánovaných v predchádzajúcom PHSR tvorí prílohu č. 5 tohto dokumentu.

Tabuľka 21: **Prehľad investičných aktivít obce Horný Vadičov v rokoch 2007 – 2015**

Rok	Názov aktivity	Finančná alokácia v EUR
2007	• Nákup traktorovej kosačky	• 4 540
	• Nákup radlice	• 7 564
	• Softwér Archivácia hrobových miest	• 1 585
	• Nákup pozemku pod futbalovým ihriskom	• 13 929
2008	• Zateplenie obvodového plášťa ZŠ	• 87 425
	• Projektová dokumentácia Rekonštrukcie ZŠ	• 12 230
	• Nákup Škoda 1203	• 498
	• Nákup osobného automobilu Škoda Fábria	• 8 796
	• Nákup traktora	• 41 396
	• Nákup traktorovej vlečky	• 8 098
	• Nákup snehovej frézy	• 2 200
	• Projektová dokumentácia Rekonštrukcie verejného osvetlenia	• 4 456
	• Projektová dokumentácia Výstavby nájomných bytových domov	• 316
	• Projektová dokumentácia telocvične pri ZŠ	• 8 976
	• Rekonštrukcia obecného rozhlasu	• 26 833
	• Multifunkčné ihrisko pri ZŠ	• 78 242
	• Projektová dokumentácia Rekonštrukcie MŠ	• 3 319
	• Rekonštrukcia Obecného vodovodu	• 15 549
	• Nákup počítačov	• 4 838

2009	• Softwér na podvojné účtovníctvo • Nákup výpočtovej techniky • Multifunkčné ihrisko pri ZŠ • Rekonštrukcia Materskej školy • PD Rekonštrukcie Verejného osvetlenia • Výstavba nájomných bytových domov • Rekonštrukcia obecného rozhlasu • PD Komplexnej regenerácie Centrálnej zóny • Projektová dokumentácia Rekonštrukcie ZŠ • Rekonštrukcia Hasičskej zbrojnice	• 275 • 1 496 • 24 315 • 37 847 • 2 157 • 478 660 • 5 576 • 24 898 • 4 096 • 12 052
2010	• Nákup štiepkovača • Nákup pozemku pod Cintorín v Prostrednom Vadičove • Rekonštrukcia miestnych komunikácií • Rekonštrukcia verejného osvetlenia • Rekonštrukcia obecného rozhlasu • Rekonštrukcia MŠ • Rekonštrukcia Obecného vodovodu • Výstavba nájomných bytových domov • Rekonštrukcia Hasičskej zbrojnice • Výstavba detského ihriska pri MŠ • Výstavba Horného oplotenia cintorína	• 4 570 • 4 834 • 150 627 • 225 970 • 5 911 • 5 653 • 100 181 • 257 838 • 11 346 • 20 508 • 5 041
2011	• Projektová dokumentácia Rekonštrukcie obecného úradu • Rekonštrukcia Základnej školy • Rekonštrukcia verejného osvetlenia • Projektová dokumentácia na miestnu komunikáciu do Kotrčinej Lúčky • Výstavba nájomných bytových domov • Komplexná regenerácia centrálnej zóny	• 3 222 • 497 984 • 23 806 • 7 968 • 387 574 • 561 235
2012	• Kúpa miestnej komunikácie a pozemkov • PD Rekonštrukcie obecného úradu • Rekonštrukcia a prístavba ZŠ • Rekonštrukcia verejného osvetlenia • Autobusová zástavka Galierovce • Rekonštrukcia obecného bytu č. 278 • Rozšírenie obecného rozhlasu • Futbalové striedačky	• 6 719 • 3 200 • 53 728 • 16 069 • 5 343 • 4 013 • 2 580 • 4 147
2013	• Prístavba ZŠ • Rozšírenie verejného osvetlenia • PD Dobudovania centrálnej zóny a nového námestia • Kamerový systém • Rozšírenie obecného vodovodu	• 9 304 • 765 • 11 566 • 3 750 • 12 065

2014	• Autobusová zástavka Káčerík • Autobusová zástavka Dlhá-Papradie • Rozšírenie obecného rozhlasu • PD Rekonštrukcie Hasičskej zbrojnice • Prístavba ZŠ • Rozšírenie verejného osvetlenia • Rekonštrukcia Kaplnky Panny Márie so zvonnicou na Košariskách • Rekonštrukcia Kaplnky sv. Jána Nepomuckého v Prostrednom Vadičove	• 5 667 • 2 268 • 821 • 1 336 • 58 880 • 1 119 • 2 325 • 2 108
2015	• Prístavba ZŠ • Rozšírenie obecného rozhlasu • Rozšírenie verejného osvetlenia • Dobudovanie Centrálnnej zóny a nového námestia • Rekonštrukcia budovy bývalej školskej jedálne	• 2 389 • 842 • 341 • 347 215 • 5 128

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

Tabuľka 22: **Prehľad neinvestičných aktivít obce Horný Vadičov v rokoch 2009 – 2014**

Rok	Názov aktivity	Finančná alokácia v EUR
2009	• Projekt Elektronizácia a revitalizácia zariadení školského stravovania • Projekt Otvorená škola • Projekt Revitalizácia a modernizácia MŠ • Projekt Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc • Oprava Hasičskej zbrojnice • Vytváranie pracovných miest v spolupráci s Úradom práce	• 13 200 • 8 100 • 3 300 • 3 300 • 5 771 • 8 673
2010	• Vytváranie pracovných miest v spolupráci s Úradom práce • Povodňové záchranné práce	• 36 178 • 8 925
2011	• Vytváranie pracovných miest v spolupráci s Úradom práce • Povodňové záchranné práce • Projekt Program revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR	• 53 604 • 29 337 • 93 571
2012	• Vytváranie pracovných miest v spolupráci s Úradom práce • Záchranné práce počas snehovej kalamity	• 15 493 • 11 400
2013	• Riešenie kritického stavu cestnej infraštruktúry • Vytváranie pracovných miest v spolupráci s Úradom práce	• 4 167 • 17 906

2014	• Nákup knižničného fondu a technického vybavenia knižnice	• 1 057
2015	• Vytváranie pracovných miest v spolupráci s Úradom práce • Nákup knižničného fondu • Oprava kanalizácie v ZŠ	• 18 018 • 701 • 35 891

Zdroj: Obecný úrad Horný Vadičov k 1.1.2016

1.7 Hlavné vonkajšie faktory rozvoja územia

Obec Horný Vadičov je súčasťou Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK), ktorý identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia regiónu Kysuce a následne okresu Kysucké Nové Mesto, a ktorý priamo alebo nepriamo ovplyvňuje vývoj obce Horný Vadičov.

S rozlohou 173,68 km² je okres Kysucké Nové Mesto (KNM) najmenším okresom Žilinského kraja, pričom jeho rozloha zaberá 2,6 % kraja. Z okresov v Žilinskom kraji je okres KNM s najmenším počtom kultúrnych pamiatok. Nadpriemerný počet podnikov na tisíc obyvateľov voči Žilinskému kraju je v stavebníctve. Situovanie regiónu Kysuce dáva dobré predpoklady rozvoju obchodu, dopravy a skladovania. Dobrú tradíciu tu má strojársky priemysel. Miera evidovanej nezamestnanosti je v regióne dlhodobo nadpriemerná, čo má dopad aj na výšku negatívneho migračného salda. V desaťročí 2004 - 2013 došlo v okrese KNM k nárastu miery evidovanej nezamestnanosti o 1,1 percentuálneho bodu, čo je menej ako priemer nárastu nezamestnanosti v Žilinskom kraji vo výške 1,4 %. V roku 2011 bolo len 44,2 % podiel obyvateľov okresu Kysucké Nové Mesto pripojených na verejnú kanalizáciu a 59,1 % bolo zásobovaných z verejného vodovodu.

Tri uvedené najväčšie konkurenčné výhody okresu KNM:

- disciplína a pracovitosť zamestnancov,
- vnímanie nezamestnanosti,
- dostupnosť finančných a kapitálových zdrojov.

Tri uvedené najväčšie nevýhody okresu KNM:

- vymožitelnosť práva na okresnom súde,
- elektronická komunikácia s úradmi,
- potenciál pre rozvoj cestovného ruchu.

ŽSK je ostatný vidiecky, konkurencieschopný región, s vysokou atraktivitou a pozíciou pre investorov, kraj s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Českou aj Poľskou republikou. Na základe ekonomickej štruktúry sa ŽSK považuje za región s perspektívne sa rozvíjajúcimi službami, vrátane služieb v oblasti informácií a komunikácie. Z hľadiska výkonnosti priemyslu sa Žilinský kraj definitívne zaradil k vyspelejšiemu západu Slovenska, pričom v r. 2011 predstihol aj Trnavský kraj a zaradil sa na druhé miesto, za Bratislavský kraj.

Vďaka svojmu prírodnému a kultúrne – historickému bohatstvu patrí Žilinský kraj dlhodobo medzi popredné regióny cestovného ruchu v SR. Žilinský kraj je dlhodobým lídrom v SR v počte ubytovacích zariadení i v počte prenocovaní v nich. Hoci počet hostí celkom nedosahuje úroveň Bratislavského kraja, dĺžka ich pobytu v Žilinskom kraji je dlhšia.

V okrese Kysucké Nové Mesto sa v roku 2013 ubytovalo 1 982 hostí, čo bol iba 0,2 % podiel zo všetkých návštevníkov Žilinského kraja. V porovnaní s r. 2012 došlo v Žilinskom kraji k nárastu návštevnosti o 8,2 %, v okrese Kysucké Nové Mesto došlo k nárastu návštevnosti iba o 1,7 % stavu z predchádzajúceho roka. Kým v Žilinskom kraji bol priemerný počet prenocovaní 2,9 nocí, v okrese Kysucké Nové Mesto toto číslo dosiahlo hodnotu iba 1,9 nocí, čím sa okres zaradil spolu s okresom Bytča medzi okresy s najnižšou hodnotou tohto ukazovateľa v rámci Žilinského kraja. Zaujímavé však je, že kým podiel zahraničných návštevníkov v roku 2013, z celkového počtu hostí Žilinského kraja, bol 35,5 %, podiel zahraničných hostí, zo všetkých hostí okresu Kysucké Nové Mesto, činil 41,1 %, čo bol tretí najvyšší podiel medzi okresmi Žilinského kraja. Z toho vyplýva, že zahraničie pozná tento región, treba mu len ponúknuť viac informácií a ucelený balík služieb.

Žilinský kraj v porovnaní s inými regiónmi SR nepatrí medzi najbohatšie z hľadiska zásob a ťažby nerastných surovín. Nachádzajú sa tu ale bohaté ložiská stavebného kameňa a dolomitu.

ŽSK disponuje veľmi dobre rozvinutým systémom cestnej a železničnej dopravy. Územím kraja prechádzajú dôležité medzinárodné cestné ťahy: E50 Česko – Žilina – Košice – Ukrajina, E77 Poľsko – Trstená – Dolný Kubín – Šahy – Maďarsko, E442 Česko – Makov – Bytča – Žilina s pripojením na E50 a E75 Poľsko – Čadca – Žilina – Maďarsko – Rakúsko. Cez kraj vedie aj diaľničný ťah D1, ktorého ďalšie úseky sú stále vo výstavbe. Dobudovanie diaľničnej siete pomôže SR napojiť sa na medzinárodné koridory. Poloha Žilinského kraja je významná aj pre železničnú dopravu. Je tu priame spojenie na Poľsko železnicou cez Čadcu na Zwardoň a z Čiech cez Čadcu a Žilinu v smere na Košice alebo Bratislavu.

V súčasnosti sa Žilinský kraj radí medzi ekonomicky silnejšie kraje Slovenska. Je mimoriadne aktívny v oblasti podnikania MSP. V porovnaní so svetovými trendmi zvyšovania kvality verejných služieb cestou informatizácie a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie ŽSK nízka. Celkom možno očakávať, že ŽSK má šancu si, aj vďaka novým priamym zahraničným investíciám, udržať pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu a bude sa pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27.

Konkurenčná výhoda ŽSK je vo výhodnej geografickej polohe, nadregionálnych väzbách, dostatku kvalifikovanej pracovnej sily, konkurencieschopným priemyslom a predpokladom pre rozvoj vysokosofistikovaných služieb podporujúcich rozhodujúce priemyselné odvetvia. Tromi uvedenými najväčšími konkurenčnými výhodami okresu sú vplyv polohy okresu na podnikanie, rozvojový potenciál okresu a vnímanie nezamestnanosti. Tromi najväčšími nevýhodami sú vplyv korupcie na rozhodnutia úradov, vymožitelnosť práva na okresnom súde a byrokracia a prieťahy v konaní na úradoch.

Strategické ciele:

- Rozvíjať ľudské zdroje a vytvárať dostatok nových pracovných miest v odvetviach s vyššou pridanou hodnotou
- Zvyšovať produktivitu a konkurencieschopnosť priemyslu a služieb
- Zvyšovať kvalitu života vidieckej populácie
- Rozvíjať nové, ekologicky orientované služby a MSP
- Využívať geotermálne pramene, pre ďalší rozvoj cestovného ruchu

Očakávané dopady:

- Zvýšenie využívania regionálnych zdrojov a vnútorného potenciálu regiónu
- Vznik nových väzieb medzi sektormi, odvetviami na regionálnej i medzinárodnej úrovni
- Rast zamestnanosti v sektore služieb
- Rozvoj vidieka
- Zlepšenie kapacít cestovného ruchu
- Zlepšenie kvality životného prostredia

1.8 SWOT analýza

SWOT analýza obce Horný Vadičov stručne sumarizuje silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. Jej účelom je posúdenie vnútorných predpokladov obce k uskutočneniu svojich rozvojových zámerov. Na základe výsledkov SWOT analýzy obec formulovala priority na dosiahnutie strategického cieľa.

Pri spracúvaní analytických odporúčení sa okrem odpovedí z prieskumu a názorov občanov využili aj archívne písomné a dokumentačné materiály, súčasné štatistické údaje a hospodárske výsledky, ktoré určitým spôsobom objasňujú alebo poskytujú informácie z doterajšieho vývoja obce.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• región s kvalitným životným prostredím, nepoznačený priemyselnou výrobou • výhodná geografická poloha s dobrou dostupnosťou po miestnych komunikáciách a dobré dopravné spojenie s KNM a Žilinou • blízkosť pohorí Javorníky, Kysucká vrchovina a Malá Fatra so značnou rozlohou lesa • vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku • vysporiadané vlastnícke vzťahy • vybudovaná infraštruktúra (školsťvo, verejné plochy, plyn, elektrická energia, osvetlenie) • vlastné vodné zdroje • pripravenosť verejných budov na splnenie energetických cieľov EÚ • domov sociálnych služieb v obci • existencia výroby – poľnohospodársky dvor • vybudovaná vodná nádrž • fungujúce rekreačné stredisko s hotelom • množstvo turistických chodníkov v okolí – strategická poloha na poznávacie výlety do širšieho okolia • bohatá fauna a flóra, hubárska oblasť • dostatočné množstvo športovísk • zachovávanie tradícií a folklóru – folklórne skupiny a slávnosti • existencia fungujúcich obecných združení a spolkov	• nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu investičných zámerov • nedostatok pracovných príležitostí v obci a jej okolí, • malá odvaha a nízka motivácia obyvateľov vstupovať do podnikateľských aktivít • vysoká finančná záťaženosť obmedzujúca rozvoj podnikania • zvyšujúci sa priemerný vek obyvateľstva • nízka kúpyschopnosť domáceho obyvateľstva • nevybudovaná kanalizácia s ČOV • chýbajúce chodníky popri väčšine komunikácií v obci • zlý technický stav miestnych komunikácií • nedostatočné environmentálne povedomie obyvateľstva • nedostatočné kapacity pre likvidáciu odpadu • málo rozvinutý cestovný ruch • slabá propagácia možností v CR • nedostatočné využitie potenciálu krajiny pre rekreáciu a turistiku a hospodársku činnosť • neexistujúce cezhraničné partnerstvá • potreba dostavby verejného vodovodu • chýbajúca telocvičňa

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
• možnosť celoročného cestovného ruchu - zimné aj letné športy • rozvoj poľnohospodárstva a agroturistiky • využitie pracovnej sily v obci • rozvoj obecných služieb a vytvorenie pracovných miest pre MSP • návrat tradičnej výroby a remesiel založených na miestnych tradíciách a zručnostiach obyvateľov • členstvo v združeníach využiť na tvorbu spoločných projektov • rozvoj IBV v rámci intravilánu a extravilánu • možnosti čerpania financií z eurofondov • rozšírenie separovaného zberu vybudovaním zberného dvora • zapojenie škôl do osvetovej činnosti o separácii odpadov • zvýšenie počtu obyvateľov ponukou bývania v atraktívnom prostredí • veľmi dobré podmienky pre celoročnú rekreáciu, nemasové formy rekreácie a turizmus v extraviláne obce (cykloturistika, zimné športy a poznávacia turistika, zber lesných plodov) • využívanie OZE u fyzických osôb • modernizácia amfiteátra a dobudovanie jeho okolia • využitie vodnej nádrže pre letnú rekreáciu • pravidelné vydávanie propagačných materiálov o obci a zvýšenie informovanosti o území • využitie extravilánu na rozvoj rekreačných a voľnočasových aktivít • zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami pre rozvoj CR	• nedostatok obecného investičného kapitálu; • negatívna spoločenská atmosféra v regióne vyplývajúca zo sociálnych pomerov; • konzervatívnosť a nízky investičný potenciál obyvateľov; • starnutie obyvateľov • nízka využiteľnosť pracovnej sily na území obce • pretrvávajúca dlhodobá nezamestnanosť u rizikových skupín • zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľov, • nevyužitie prírodného turistického potenciálu • nevyužitie kreatívneho potenciálu územia pre rozvoj pracovných príležitostí • nedostatočná podpora talentovanej mládeže • nedostatočná podpora malých a stredných podnikateľov a aktivít v cestovnom ruchu • odchod mladých a vzdelaných ľudí za prácou • nezáujem obyvateľov o rozvoj kultúrneho povedomia • nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi a nárast množstva KO • devastácia ekologicky významných častí a prvkov krajiny • neúnosný rozvoj motorovej dopravy a jeho tlak na prírodné a životné prostredie • znečisťovanie ovzdušia spaľovaním fosílnych palív a odpadov fyzickými osobami • legislatíva a korupčné prostredie v SR • klientelizmus pri získavaní finančných prostriedkov z EÚ

2. STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ

2.1 Vízia územia

Vízia obce Horný Vadičov je výsledkom spoločnej komunikácie zástupcov obce, poslancov, ako aj vyhodnotenia prieskumu u obyvateľov obce. Na základe potrieb zúčastnených strán bola naformulovaná a aktualizovaná vízia obce Horný Vadičov pre obdobie do roku 2023.

„Obec Horný Vadičov je ekonomicky, sociálne a kultúrne sa rozvíjajúca obec, ktorá sa prioritne zameriava na maximálne uspokojenie potrieb a zabezpečenie podmienok pre harmonický život všetkých svojich obyvateľov.

Obec Horný Vadičov sa do roku 2023 stane modernou obcou strednej veľkosti s dobudovanou infraštruktúrou, so zameraním na využitie svojich prírodných, materiálnych, ľudských zdrojov, zvyklostí a tradícií.

Bude tiež vyhľadávanou lokalitou pre rekreačný cestovný ruch.“

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Schválenie PHSR a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2 zák. č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

V rámci plánu rozvoja obce v roku 2008 bolo na obdobie do roku 2015 stanovených 6 globálnych cieľov rozvoja obce. V pláne bolo dobudovať najmä technickú infraštruktúru – vybudovať verejnú kanalizáciu a dostavba vodovodu, zrekonštruovať budovy ZŠ, MŠ, obecného úradu a hasičskej zbrojnice, zrekonštruovať a budovať miestne komunikácie, zrekonštruovať verejné osvetlenie, vybudovať chodníky a námestie, zrekonštruovať zastávky SAD, upraviť potok, zrekonštruovať mosty a lávky a celkovo zmeniť estetický vzhľad obce – upraviť priestranstvá a vysadiť zeleň. Z plánovaných zámerov sa časť podarilo zrealizovať, zvyšná časť nás ešte čaká. V ďalšom období sa chceme, okrem dobudovania technickej infraštruktúry, zamerať na zlepšenie služieb pre obyvateľov, na zvýšenie atraktivity obce pre návštevníkov a turistov a na budovanie vzťahov miestnej komunity, nakoľko z mladších vekových kategórií sa postupne vytráca lokálpatriotizmus, vzťah k obci a jej prostrediu, v ktorom žijú. Mladí ľudia odchádzajú za prácou do zahraničia, alebo do väčších miest a obyvateľstvo nám starne.

2.2 Strategický cieľ

Vybudovanie centra turizmu a rekreácie vytvorením kvalitných služieb návštevníkom obce a vytvorením kvalitných podmienok pre bývanie, prácu a oddych obyvateľov, pri dodržaní princípov trvaloudržiateľného rozvoja – bez negatívnych dopadov na životné prostredie obce a pri zachovaní tradičných hodnôt a koloritu vidieckeho prostredia.

2.3 Priority potrebné na dosiahnutie strategického cieľa

1. *Budovanie a modernizácia existujúcej infraštruktúry a zlepšovanie životných podmienok obyvateľov*
2. *Tvorba produktov a služieb v CR a zvýšenie návštevnosti obce*
3. *Udržanie a zlepšenie vidieckej krajiny a životného prostredia*

2.4 Opatrenia a aktivity na dosiahnutie priorít**Priorita č. 1: Budovanie a modernizácia existujúcej infraštruktúry a zlepšovanie životných podmienok obyvateľov**

Veľká časť infraštruktúry v obci sa vybudovala v predchádzajúcom programovom období rokov 2007 – 2015 (podrobnejší popis je v kapitole 1.3). Pre ďalší rozvoj obce je nevyhnutné dobudovať a rekonštruovať technickú infraštruktúru a riešiť stav dopravnej infraštruktúry (najmä kanalizáciu, miestne komunikácie a chodníky pre peších). Kapacita základnej školy je postačujúca, otázna je kapacita MŠ, ktorá bola v školskom roku 2015/2016 prekročená. Obe budovy sú zmodernizované, s dobrými tepelnotechnickými vlastnosťami a vybavením. Je potrebné dobudovať už dlho plánovanú telocvičňu, zatepliť hasičskú zbrojnicu a zrekonštruovať obecný úrad. Občania sa v súčasnosti viac ako na novú výstavbu orientujú na rekonštrukciu alebo prístavbu pôvodných domov za účelom bývania, alebo rekreáciu s cieľom využívať pokojné vidiecke prostredie pre život. Nakoľko počet obyvateľov v obci Horný Vadičov je v posledných 2 rokoch na rovnakej úrovni, obec zatiaľ nemá pripravený zámer budovania ďalších bytových domov. V prípade potreby je obec pripravená rozšíriť intravilán obce o ďalšie lokality na bývanie v rodinných domoch, čomu prispôsobí aj výstavbu potrebnej infraštruktúry.

Sociálnu starostlivosť budeme aj naďalej zabezpečovať opatrovateľskou službou, prípadne denným stacionárom. Na to bude potrebné spracovanie dokumentu, ktorý túto situáciu posúdi a navrhne možné riešenie, aj v spolupráci s okolitými obcami. Obyvateľom, ktorí potrebujú nepretržitú starostlivosť budeme aj naďalej pomáhať pri umiestňovaní do sociálnych zariadení, buď Fantázii v našej obci, alebo v spádovej oblasti.

Priorita	1. Budovanie a modernizácia existujúcej infraštruktúry a zlepšovanie životných podmienok obyvateľov
Opatrenie / aktivita	1.1 Zlepšenie podmienok pre bývanie 1.1.1 Vybudovanie stokovej siete splaškovej kanalizácie a kanalizačných prípojk 1.1.2 Rekonštrukcia krytu miestnych komunikácií 1.1.3 Vybudovanie chodníkov popri hlavnej ceste 1.1.4 Vybudovanie obslužných a miestnych prístupových komunikácií do lesov a polí 1.1.5 Realizácia prepojenia štátnej cesty III/01169 z Kostrčnej Lúčky do Horného Vadičova 1.1.6 Rekonštrukcia verejného osvetlenia 1.1.7 Rekonštrukcia obecných mostov a lávok 1.1.8 Rekonštrukcia brehov Vadičovského potoka

	1.1.9 Podpora IBV a rekonštrukcie existujúcich domov 1.1.10 Príprava lokalít a infraštruktúry na napojenie inžinierskych sietí pri budovaní IBV
	1.2 Zlepšenie služieb pre obyvateľstvo 1.2.1 Vybudovanie telocvične 1.2.2 Zateplenie budovy požiarnej zbrojnice 1.2.3 Rekonštrukcia a modernizácia budovy obecného úradu 1.2.4 Rekonštrukcia autobusových zastávok 1.2.5 Vybudovanie ihrísk v lokalite Košariská, Prostredný Vadičov a pri pošte 1.2.6 Úprava svahu pri ihrisku a vybudovanie futbalovej tribúny 1.2.7 Rekonštrukcia a dobudovanie prírodného amfiteátra 1.2.8 Vybudovanie parkovacích plôch pri, cintoríne v Prostrednom Vadičove a futbalovom ihrisku 1.2.9 Rozšírenie kapacity cintorína vytvorením urnového priestoru 1.2.10 Rekonštrukcia a dobudovanie poľnohospodárskeho dvora
	1.3 Zlepšenie úrovne poskytovania sociálnych služieb 1.3.1 Rozšírenie a skvalitňovanie opatrovateľskej služby pre občanov v súlade s ich potrebami- rozvoj terénnych a ambulantných služieb, podpora zotrvania občanov obce v ich prirodzenom prostredí 1.3.2 Zabezpečenie odborného vzdelávania pracovníkov obce v oblasti sociálnej práce pre potreby základného sociálneho poradenstva 1.3.3 Príprava podmienok pre vybudovanie denného stacionára
Ukazovatele	<i>Obyvatelia napojení na obecnú kanalizáciu</i> <i>Počet kanalizačných prípojk</i> <i>Dĺžka rekonštruovaných miestnych komunikácií</i> <i>Dĺžka rekonštruovaných obslužných komunikácií</i> <i>Dĺžka vybudovaných miestnych komunikácií</i> <i>Dĺžka zrekonštruovaných chodníkov</i> <i>Počet vymenených svietidiel</i> <i>Dosiahnutá úspora energie rekonštrukciou verejného osvetlenia</i> <i>Počet zrekonštruovaných mostov a lávok</i> <i>Dĺžka upravených brehov Vadičovského potoka</i> <i>Počet vybudovaných a zrekonštruovaných rodinných domov</i> <i>Počet nových obyvateľov obce</i> <i>Počet vybudovaných a rekonštruovaných objektov</i> <i>Počet zrekonštruovaných autobusových zastávok</i> <i>Počet vybudovaných ihrísk</i> <i>Počet vybudovaných parkovacích plôch</i> <i>Počet miest na uloženie urien</i> <i>Počet návštev u prestárlych obyvateľov obce</i> <i>Počet školení pre pracovníkov obce v oblasti sociálnej starostlivosti</i> <i>Počet hodín otvorenia sociálnej poradne</i> <i>Počet obyvateľov navštevujúcich denný stacionár</i> <i>Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky pre poskytovanie sociálnych a zdravotných služieb</i>

Finančné zdroje	Rozpočet obce, ŠR, ŠFRB, ERDF, ESF, KF, súkromné a iné zdroje
Súlad so stratégiou rozvoja ŽSK	Strategický cieľ 1: Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektívnosť využívania prírodných zdrojov • Špecifický cieľ 1.2 Zvyšovať atraktivitu verejnej dopravy a nemotorovej dopravy • Špecifický cieľ 1.4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia Strategický cieľ 3: Dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín • Špecifický cieľ 3.3 - Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti a sociálnoprávnej ochrany a kurately hlavným výzvam súčasnosti

Priorita č. 2: Tvorba produktov a služieb v CR a zvýšenie návštevnosti obce

Horný Vadičov nemá perspektívu stať sa centrom priemyslu, ktorý by vytváral dostatok pracovných miest a dobré ekonomické zázemie pre obyvateľov. Vo svojom okolí ale má výnimočný prírodný potenciál pre rozvoj podnikania v oblasti cestovného ruchu, agroturistiky, ekoturistiky a remeselnej výroby. Mimo poľnohospodárstva sa v obci takmer nepodniká. Miestne zdroje nie sú dostatočne využívané, zanikajú pôvodné remeslá. Kultúrno-historický potenciál obce je v uspokojivom stave. V okolí obce sú vybudované 2 známe cyklistické trate a 5 turistických trás. Pešia a náučná turistika, bežecké trate však nie sú na dostačujúcej úrovni. Veľkou výhodou je vybudované rekreačné stredisko na konci obce, s ubytovacími kapacitami pre náročných aj menej náročných a s množstvom služieb fungujúcich v lete i v zime. Ubytovacia kapacita je cca 130 lôžok. K tomu, aby všetko čo Horný Vadičov ponúka, začali, vo väčšej miere, využívať obyvatelia Slovenska a najmä neďalekých miest na rekreáciu a víkendový oddych, je potrebné dobudovanie základnej turistickej infraštruktúry - odpočívadlá, informačné a orientačné tabule, turisticko-informačnú kanceláriu resp. inú podobnú službu, ktorá by toto všetko spropagovala. V obci prakticky neexistuje ani ubytovanie na súkromí. Informácie turistom zatiaľ poskytuje obecný úrad. Prostredie obce a okolitá príroda teda predstavuje vhodný potenciál pre rozvoj oddychových a relaxačných aktivít. Obec musí vo väčšej miere začať využívať svoje tradície, históriu ako aj prírodný potenciál v prospech vlastnej ekonomickej prosperity. Spolupráca na regionálnej úrovni je v rámci novovzniknutej Miestnej akčnej skupiny Dolné Kysuce, ako i Medzinárodného združenia Euroregión Beskydy. Prostredníctvom týchto organizácií je možné riešiť aj propagáciu obce, ktorá je v súčasnosti minimálna, chýbajú obecné propagačné materiály a komplexná ponuka pre turistov a návštevníkov obce. Horný Vadičov má šancu stať sa ďalším centrom relaxu a zábavy pre rodiny s deťmi, mladšie vekové ročníky ale aj zahraničných turistov.

Priorita	2. Tvorba produktov a služieb v CR a zvýšenie návštevnosti obce
Opatrenie / aktivity	2.1 Zvýšiť atraktivitu obce pre rozvoj CR 2.1.1. Budovanie náučných chodníkov 2.1.2. Budovanie vychádzkových trás a zimných trás pre bežky 2.1.3. Budovanie informačných tabúl v obci informujúcich o kultúrnych hodnotách obce a atraktivitách CR 2.1.4. Propagácia obce ako turistického centra, aktualizácia a modernizácia www stránky 2.1.5. Organizovanie kultúrnych a športových podujatí zameraných na regionálnu turistiku 2.1.6. Vyčistenie a úprava sedimentačnej nádrže za účelom rekreácie 2.1.7. Podpora budovania ubytovania na súkromí a výstavby malých penziónov, podpora rozvoja chatárskej a chalupárskej rekreácie 2.1.8. Podpora začínajúcich podnikateľov v oblasti cestovného ruchu
	2.2 Zachovanie kultúrno – historického dedičstva a rozvoj kultúrnych a voľnočasových aktivít 2.2.1 Vybudovanie izby ľudových tradícií 2.2.2 Podpora vzniku remesiel typických pre Horný Vadičov 2.2.3 Kompletizácia historických materiálov a vydanie publikácie o histórii obce 2.2.4 Podpora produkcie CD nosičov obecných súborov 2.2.5 Oživovanie ľudových tradícií prostredníctvom miestnych združení a spolkov a ich etablovanie v kreatívnom priemysle
Ukazovatele	<i>Dĺžka vychádzkových trás a náučných chodníkov</i> <i>Počet zriadených náučných chodníkov</i> <i>Dĺžka vybudovaných bežkárskeho tratí</i> <i>Počet nových informačných tabúl</i> <i>Počet vydaných propagačných materiálov</i> <i>Počet aktivít zorganizovaných miestnymi združeniami</i> <i>Počet novovzniknutých služieb v cestovnom ruchu</i> <i>Počet nových podnikajúcich subjektov</i> <i>Počet vytvorených pracovných miest podnikateľmi</i> <i>Počet zorganizovaných podujatí zameraných na regionálnu turistiku</i> <i>Počet vybudovaných ubytovacích kapacít na súkromí/počet lôžok</i> <i>Vodná plocha určená na rekreáciu</i> <i>Počet ubytovaní v obci</i> <i>Počet nových chat a chalúp poskytujúcich ubytovanie</i> <i>Počet exponátov v izbe ľudových tradícií</i> <i>Počet oživených remesiel</i> <i>Počet návštevníkov izby ľudových tradícií</i> <i>Počet výtlačkov obecnej publikácie</i> <i>Počet vydaných CD</i> <i>Počet návštevníkov obce</i>

Finančné zdroje	Rozpočet obce, ŠR, ERDF, KF, súkromné a iné zdroje
Súlad so stratégiou rozvoja ŽSK	Strategický cieľ 4: Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti • Špecifický cieľ 4.2 - Rozvíjať cestovný ruch, • Špecifický cieľ 4.4 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov pre rozvoj kraja

Priorita č. 3: Udržanie a zlepšenie vidieckej krajiny a životného prostredia

Obec Horný Vadičov sa nachádza na konci Vadičovskej doliny v nádhernom prírodnom prostredí Kysuckej vrchoviny. Pre zachovanie prírodného a krajinného potenciálu je potrebné venovať vyššiu pozornosť zlepšeniu kvality životného prostredia. Je potrebné zvýšiť starostlivosť nielen o zložky životného prostredia – voda, pôda, ovzdušie, ale aj zabezpečiť komplexnú starostlivosť o krajinu ako celok. Na zabezpečenie tohto cieľa v obci Horný Vadičov je potrebná osвета obyvateľov, vlastníkov pozemkov a ostatných užívateľov územia najmä v oblasti separácie odpadu a využívania obnoviteľných zdrojov energie. Obec zabezpečuje riešenie odpadového hospodárstva, separovaným zberom. Napriek tomu ešte stále vznikajú náhodné „čierne skládky odpadu“. Pri plánovanom rozvoji obce v oblasti cestovného ruchu bude potrebné vytvoriť aj systém zberu odpadu v okolitej prírode.

Pre obyvateľov obce nie sú v obci v súčasnosti vytvorené dostatočné možnosti zamestnať sa. Obyvatelia za prácou väčšinou dochádzajú do Kysuckého Nového mesta alebo krajského mesta Žilina, ale aj do zahraničia. V záujme obce preto je podpora vzniku malých prevádzok a služieb pre obyvateľov a tým vytváranie nových pracovných miest v obci.

S cieľom vytvorenia fungujúcej a spolupracujúcej miestnej komunity je potrebné zapojiť obyvateľov do procesu rozvoja obce a vytvoriť podmienky pre vzájomnú spoluprácu všetkých aktívnych organizácií a jednotlivcov. Preto chceme oživovať tradície, podporovať kreativitu a zručnosti obyvateľov, podporovať malých a stredných podnikateľov, talentovaných žiakov a do budúcnosti vytvárať podmienky pre rozvoj zamestnanosti v obci.

Priorita	3 Udržanie a zlepšenie vidieckej krajiny a životného prostredia
Opatrenie / aktivita	3.1 Zvýšiť environmentálne povedomie a kvalitu ŽP 3.1.1 Podpora zvýšenia a zefektívnenia separovaného zberu s cieľom znížiť množstvo zmesového KO - osвета a propagácia 3.1.2 Rozšírenie zberného dvora – zvýšenie množstva separovaných komodít 3.1.3 Environmentálna výchova na školách v oblasti separovaného zberu 3.1.4 Podpora inštalácie zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie u fyzických osôb 3.1.5 Informačné aktivity v záujme obmedzenia spaľovania fosílnych palív 3.1.6 Podpora cezhraničných aktivít podporujúcich prírodné a kultúrne dedičstvo

3.2 Podpora MSP

- 3.2.1 Podpora rozvoja podnikateľských aktivít, ktoré využívajú prírodné a surovinové zdroje regiónu
- 3.2.2 Vytváranie podmienok pre rozvoj zamestnanosti – realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti MSP
- 3.2.3 Podpora kreatívneho talentu v obci
- 3.2.4 Podpora podnikateľských subjektov, neziskových organizácií a inštitúcií pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ
- 3.2.5 Zlepšenie dostupnosti dát verejnej správy pre občanov a podnikateľov

3.3 Aktivizovať obyvateľstvo pre budovanie miestnych komún

- 3.3.1 Oživovanie ľudových tradícií prostredníctvom miestnych združení a spolkov
- 3.3.2 Podpora života miestnej komunity podporou činností miestnych záujmových a profesných združení
- 3.3.3 Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov a seniorov, napr. výstavba petangového ihriska
- 3.3.4 Vytváranie partnerstiev pre potreby projektovej spolupráce a rozvoj celoživotného vzdelávania – cezhraničná spolupráca
- 3.3.5 Zvyšovanie povedomia žiakov a rodičov o ponuke vzdelávania v EÚ, podpora talentov

Ukazovatele

Objem vyseparovaného odpadu
Počet domácností zapojených do separovaného zberu
Počet nových separovaných komodít
Suma ušetrených zdrojov na zber tuhého komunálneho odpadu
Počet hodín environmentálnej výchovy v ZŠ a MŠ
Počet FO, ktoré inštalovali zariadenia na využívanie OZE
Počet vydaných osvetových materiálov pre verejnosť
Počet aktivít zameraných na zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľstva
Počet informačných aktivít pre obyvateľov
Počet nových podnikateľských aktivít v obci
Počet zrealizovaných vzdelávacích kurzov pre obyvateľov
Počet zapojených aktívnych subjektov do činnosti na veciach verejných
Počet návštevníkov [www.stranky](http://www.stranky.obce) obce
Počet subjektov podporených z grantov a fondov EÚ
Počet oživených ľudových tradícií
Počet podporených záujmových združení a športových aktivít
Výška finančných prostriedkov na podporu obecných aktivít
Počet získaných partnerov pre realizáciu aktivít v obci
Počet podporených talentov
Počet vytvorených partnerstiev
Počet občanov a organizácií zapojených do organizácie obecných podujatí
Počet zrealizovaných aktivít v oblasti celoživotného vzdelávania
Počet zrealizovaných voľnočasových podujatí

Finančné zdroje	Rozpočet obce, ŠR, ERDF, KF, súkromné a iné zdroje/
Súlad so stratégiou rozvoja ŽSK	Strategický cieľ 1: Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektívnosť využívania prírodných zdrojov • Špecifický cieľ 1.3 Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy • Špecifický cieľ 1.4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia Strategický cieľ 2: Zvýšiť konkurencieschopnosť ekonomiky a zlepšiť podnikateľské prostredie v kraji • Špecifický cieľ 2.2 Rozvoj služieb a podpora inovácií vo firmách • Špecifický cieľ 2.3 Zabezpečiť účinnú a otvorenú verejnú správu vytvárajúcu priaznivé prostredie pre podnikanie Strategický cieľ 3: Dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín • Špecifický cieľ 3.1 Modernizovať všetky stupne vzdelávania vrátane ďalšieho vzdelávania Strategický cieľ 4: Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti • Špecifický cieľ 4.1 Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie na vidieku • Špecifický cieľ 4.3 Podporovať spoluprácu v kraji a Európe

Tabuľka 23: Oprávnení užívateľa opatrení

Opatrenie	Užívatelia
1.1 Zlepšenie podmienok pre bývanie	obyvatelia obce, obec
1.2 Zlepšenie služieb pre obyvateľstvo	obyvatelia obce, obec, miestne iniciatívy hasičský zbor, podnikatelia
1.3 Zlepšenie úrovne poskytovania sociálnych služieb	obyvatelia obce, seniori, obec, miestne iniciatívy, subjekty podnikajúce v službách verejnosti, vzdelávacie organizácie
2.1 Zvýšiť atraktivitu obce pre rozvoj CR	návštevníci obce a turisti, obec, miestne iniciatívy, podnikatelia
2.2 Zachovanie kultúrno – historického dedičstva a rozvoj kultúrnych a voľnočasových aktivít	obyvatelia, obec, podnikatelia, FO, remeselníci, školy, seniori, miestne iniciatívy, neziskové organizácie
3.1 Zlepšiť kvalitu ŽP a zvýšiť environmentálne povedomie obyvateľov	obyvatelia obce, obec, školy, FO, miestne iniciatívy, podnikatelia
3.2 Podpora MSP	obyvatelia obce, obec, vlastníci pozemkov a objektov, FO, podnikatelia
3.3 Aktivizovať obyvateľstvo pre budovanie miestnych komunít	obyvatelia obce, obec, miestne iniciatívy, neziskové organizácie, FO, remeselníci, školy, seniori, vzdelávacie a športové organizácie, podnikatelia

3 REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia PHSR a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu v súlade so stanovenými merateľnými ukazovateľmi, vecným a časovým harmonogram realizácie PHSR formou akčného plánu.

3.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Nositeľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Horný Vadičov na roky 2016 - 2023, ako strednodobého plánovacieho nástroja hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, je Obecný úrad Horný Vadičov, ktorý prostredníctvom PHSR zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj. V súčinnosti s poslancami obecného zastupiteľstva a zriadenými komisiami pripravuje vízie obce a stratégiu na jej plnenie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vypracováva PHSR, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o neziskových organizáciách fungujúcich v obci, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Obecný úrad analyzuje aktivity, ktoré je možné spolufinancovať z európskych alebo štátnych zdrojov, prípadne zo zdrojov mimovládnych organizácií, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov a ďalšie pravidlá pre získanie finančných prostriedkov. Pri príprave projektov spolupracuje s externými spolupracovníkmi a organizáciami. Obecný úrad vytvára podmienky pre úspešnú realizáciu schválených projektov, monitoruje priebeh ich realizácie, komunikuje s riadiacim orgánom, kontroluje práce vykonané počas realizácie projektov, hodnotí ukončené projekty a v súlade s nimi hodnotí výsledky implementácie PHSR. Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHSR obce bude zabezpečená aj prostredníctvom príslušných komisií obecného zastupiteľstva, ktoré tiež kontrolujú dosahovanie stanovených cieľov PHSR obce Horný Vadičov. Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni priorít i jednotlivých naplánovaných aktivít.

Do partnerstiev územnej spolupráce môžu vstupovať nasledujúce subjekty:

- orgány a inštitúcie štátnej správy a všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHSR obce Horný Vadičov,
- občania ako užívatelia výsledkov realizovaných aktivít,
- podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúci aktivity na napĺňanie cieľov PHSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor,
- občianske a záujmové združenia v obci realizujúce svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Horný Vadičov, v súlade s opatreniami a aktivitami PHSR obce, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia obce,
- Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúci sa na realizovaní akčného plánu v súlade s PHSR obce Horný Vadičov na roky 2016 – 2023.

Akčný plán PHSR by mal byť priamo napojený na rozpočet obce a zároveň reflektovať jej kompetencie. Návrh systému riadenia a implementácie akčného plánu PHSR obce Horný Vadičov je nasledovný:

- implementáciu akčného plánu monitoruje obecné zastupiteľstvo, ktoré posudzuje a schvaľuje návrhy na ich zmenu a doplnenie;
- realizáciu konkrétnych projektov zabezpečujú pracovníci úradu a starosta obce;
- kontrolným orgánom sú poslanci obce, súčinnosť poskytnú jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva obce Horný Vadičov.

Realizácia spracovaného PHSR vyžaduje systematickú prácu, kontrolu plnenia stanovených priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a cudzích zdrojov a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov pre fondy EÚ. Vzhľadom na predchádzajúce skúsenosti sa odporúča spolupracovať s externou spoločnosťou, ktorá zabezpečí pre obec služby súvisiace s vypracovaním žiadostí na získanie nenávratných finančných prostriedkov, s implementáciou realizovaných projektov, s verejným obstarávaním a stavebným dozorom. V obci Horný Vadičov je zriaďovanie ďalších orgánov v súvislosti s PHSR bezpredmetné.

3.2 Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHSR patrí aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Monitorovanie, ktorého nástrojom sú merateľné ukazovatele, je zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov PHSR. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie PHSR daný aj externými faktormi mimo jeho dosahu, ktoré môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto sme sa pri tvorbe PHSR snažili identifikovať, pokiaľ možno, všetky faktory, ktoré môžu naplánované priority, opatrenia a aktivity ovplyvniť. Hodnotenie PHSR vychádza z údajov získaných na základe monitorovania. Stanovenie vhodných výsledkových a dopadových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHSR sme definovali v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Cieľové hodnoty ukazovateľov predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie.

Monitorovanie

Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie priorít a opatrení PHSR a následne aktivít, s využitím systému merateľných ukazovateľov, ktoré budú priebežne aktualizované a konkretizované. Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory sú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z EÚ, štátneho rozpočtu alebo súkromných zdrojov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec vstupy pre rozhodovanie za účelom zlepšenia implementácie PHSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHSR a podklady pre prijímanie ďalších rozhodnutí obecného zastupiteľstva. Monitorovanie na úrovni cieľov a priorít PHSR ako celku bude zabezpečovať Obecný úrad obce Horný Vadičov.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHSR, predstavuje hodnotenie proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHSR a jeho súlad so stanovenými prioritami, analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupín aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas obdobia rokov 2016 – 2023, sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po jeho ukončení tzv. následné hodnotenie. Výsledky hodnotenia sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia je realizovaný vlastnými (internými) kapacitami obecného úradu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHSR. Pri hodnotení treba brať do úvahy skutočnosť, že návrhy do PHSR obce podávali rôzne cieľové skupiny obyvateľstva, inštitúcie aj jednotlivci. Nie všetky úlohy sú reálne z pohľadu samosprávy, nie všetky úlohy sú prioritné z pohľadu obecného zastupiteľstva a nie všetky úlohy je možné zrealizovať z vlastných prostriedkov obce, s prihliadnutím na „nenárokovateľnosť“ dotácií a nie celkom transparentný spôsob ich získavania. Niektoré úlohy môžu vychádzať z momentálnej nálady v obci či jednotlivých záujmov, pričom s odstupom času sa môžu javiť ako málo významné. PHSR nie je nemenný materiál, je to vytýčenie dlhodobých cieľov a potrieb obce z pohľadu väčšinových záujmov a poradia financovania. Obecné zastupiteľstvo môže tento materiál kedykoľvek dopĺňať a aktualizovať.

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne, počas implementácie PHSR, skúmať rozsah, do akého sa finančné prostriedky využili, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie PHSR vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania PHSR až po predloženie Záverečnej správy. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenie predkladá obecný úrad obecnému zastupiteľstvu obce Horný Vadičov najneskôr do 11 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHSR a priebežné správy o implementovaní PHSR predkladané Obecnému zastupiteľstvu obce Horný Vadičov. Výsledky hodnotenia sú podkladom pri riadení realizácie PHSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných priorít.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHSR obce Horný Vadičov. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHSR, tzv. programové obdobie, ktoré začína dňom schválenia PHSR obecným zastupiteľstvom a končí 31.12.2023. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí Obecný úrad Horný Vadičov, ktorý ju do 11 mesiacov od ukončenia programového obdobia PHSR predkladá obecnému zastupiteľstvu.

Tabuľka 24: Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2016 - 2023		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania
Strategické hodnotenie	V roku 2019	Podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHSR	V roku 2016, 2018, 2020, 2022, 2023, 2024	Hodnotenie v konsolidovanej výročnej správe za predchádzajúci kalendárny rok.
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	Podľa potreby	Pri značnom odklone od stanovených priorít a hodnôt ukazovateľov.
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	Na konci programovacieho obdobia	Na základe rozhodnutia starostu, kontrolóra, podnetu poslancov.

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

3.3 Komunikačný plán

Obec bude priebežne informovať o realizácii PHSR prostredníctvom verejných zasadnutí obecného zastupiteľstva, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené obecným zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude Obecný úrad Horný Vadičov.

Tabuľka 25: Komunikačný plán pre fázu realizácie PHSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	12/2016	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Doplnenie štruktúry rozpočtu na roky 2016 – 2017 v príjmovej a výdavkovej časti.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
2.	12/2017	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
3.	12/2018	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ

4.	12/2019	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
5.	12/2020	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
6.	12/2021	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
7.	12/2022	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
8.	12/2023	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Priebežná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
9.	12/2024	Obecný úrad	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Verejné prerokovanie	Hodnotenie plnenia PHSR za predchádzajúci rok. Prepojenie PHSR a programového rozpočtu obce.	Záverečná správa plnenia PHSR, rozpočet na príslušný rok, Konsolidovaná výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

3.4 Akčný plán

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo strategického cieľa, je jeho logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektových aktivít. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj inštitúcie zodpovedné za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj možné zdroje financovania a oprávnených žiadateľov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v akčnom pláne sú uvedené v tis. €.

Tabuľka 26: Akčný plán pre prioritu č. 1

PRIORITA č. 1: Budovanie a modernizácia existujúcej infraštruktúry a zlepšovanie životných podmienok obyvateľov						
Opatrenie 1.1						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 1.1.1	Vybudovanie stokovej siete splaškovej kanalizácie a kanalizačných prípojk	10 000	verejné a súkromné	verejný a súkromný sektor	veľmi vysoký	obec, podnikateľské subjekty
Aktivita 1.1.2	Rekonštrukcia krytu miestnych komunikácií	560	verejné	verejný sektor	veľmi vysoký	obec
Aktivita 1.1.3	Vybudovanie chodníkov popri hlavnej ceste	150	verejné	verejný sektor	vysoký	obec
Aktivita 1.1.4	Vybudovanie obslužných a miestnych prístupových komunikácií do lesov a polí	280	verejné a súkromné	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec, podnikateľské subjekty
Aktivita 1.1.5	Realizácia prepojenia štátnej cesty III/01169 z Kostrčnej Lúčky do Horného Vadičova	416	verejné	verejný sektor	vysoký	obec
Aktivita 1.1.6	Rekonštrukcia verejného osvetlenia	40	verejné	verejný sektor	stredný	obec

Aktivita 1.1.7	Rekonštrukcia obecných mostov a lávok	90	verejné	verejný sektor	stredný	obec
Aktivita 1.1.8	Rekonštrukcia brehov Vadičovského potoka	400	verejné a súkromné	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec podnikateľské subjekty
Aktivita 1.1.9	Podpora IBV a rekonštrukcie existujúcich domov	Podľa potreby	fyzické osoby	verejný sektor	žiadny	obyvatelia obce
Aktivita 1.1.10	Príprava lokalít a podmienok na napojenie inžinierskych sietí pri budovaní IBV	15	verejné zdroje a fyzické osoby	verejný, súkromný sektor	stredný	obec a obyvatelia obce
Opatrenie 1.2						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivita 1.2.1	Vybudovanie telocvične	694	verejné	verejný sektor	veľmi vysoký	obec
Aktivita 1.2.2	Zateplenie budovy požiarnej zbrojnice	50	verejné	verejný sektor	stredný	obec
Aktivita 1.2.3	Rekonštrukcia a modernizácia budovy obecného úradu	210	verejné	verejný sektor	vysoký	obec
Aktivita 1.2.4	Rekonštrukcia autobusových zastávok	30	verejné a súkromné	verejný, súkromný sektor	stredný	obec, podnikateľské subjekty
Aktivita 1.2.5	Vybudovanie ihrísk v lokalite Košariská, Prostredný Vadičov a pri pošte	21	verejné a súkromné	verejný, súkromný sektor	stredný	obec, podnikateľské subjekty
Aktivita 1.2.6	Úprava svahu pri ihrisku a vybudovanie futbalovej tribúny	30	verejné a súkromné	verejný, súkromný sektor	stredný	obec, podnikateľské subjekty

Aktivita 1.2.7	Rekonštrukcia a dobudovanie prírodného amfiteátra	40	verejné	verejný sektor	stredný	obec
Aktivita 1.2.8	Vybudovanie parkovacích plôch pri, cintoríne v Prostrednom Vadičove a futbalovom ihrisku	30	verejné	verejný sektor	stredný	obec
Aktivita 1.2.9	Rozšírenie kapacity cintorína vytvorením urnového priestoru	12	verejné	verejný sektor	stredný	obec
Aktivita 1.2.10	Rekonštrukcia a dobudovanie poľnohospodárskeho dvora	1 000	súkromné	súkromný sektor	žiadny	podnikateľský subjekt
Opatrenie 1.3						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 1.3.1	Rozšírenie a skvalitňovanie opatrovateľskej služby pre občanov v súlade s ich potrebami-rozvoj terénnych a ambulantných služieb, podpora zotrvania občanov obce v ich prirodzenom prostredí	36	verejné a súkromné	verejný, súkromný sektor	stredný	obec, podnikateľské subjekty
Aktivita 1.3.2	Zabezpečenie odborného vzdelávania pracovníkov obce v oblasti sociálnej práce pre potreby základného sociálneho poradenstva	10	verejné	verejný sektor	nízky	obec

Aktivita 1.3.3	Príprava podmienok pre vybudovanie denného stacionára	podľa potreby	verejné	verejný sektor	nízky	obec
-----------------------	---	---------------	---------	----------------	-------	------

Tabuľka 27: Akčný plán pre prioritu č. 2

PRIORITA č. 2: Tvorba produktov a služieb v CR a zvýšenie návštevnosti obce						
Opatrenie 2.1						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 2.1.1	Budovanie náučných chodníkov	15	verejné	verejný sektor	stredný	obec
Aktivita 2.1.2	Budovanie vychádzkových trás a zimných trás pre bežky	12	verejné	verejný sektor	stredný	obec
Aktivita 2.1.3	Budovanie informačných tabúl v obci informujúcich o kultúrnych hodnotách obce a atraktivitách CR	7	verejné	verejný sektor	nízky	obec
Aktivita 2.1.4	Propagácia obce ako turistického centra, aktualizácia a modernizácia www stránky	10	verejné	verejný sektor	nízky	obec
Aktivita 2.1.5	Organizovanie kultúrnych a športových podujatí zameraných na regionálnu turistiku	12	verejné a súkromné	verejný sektor	stredný	podnikateľské subjekty, obec
Aktivita 2.1.6	Vyčistenie a úprava sedimentačnej nádrže za účelom rekreácie	400	verejné a súkromné	verejný, súkromný sektor	vysoký	podnikateľské subjekty, obec

Aktivita 2.1.7	Podpora budovania ubytovania na súkromí a výstavby malých penziónov, podpora rozvoja chatárskej a chalupárskej rekreácie	podľa potreby	súkromné	súkromný sektor	žiadny	MSP, podnikateľské subjekty, obyvatelia obce
Aktivita 2.1.8	Podpora začínajúcich podnikateľov v oblasti cestovného ruchu	podľa potreby	verejné a súkromné	verejný, súkromný sektor	nízky	MSP, podnikateľské subjekty, obyvatelia obce
Opatrenie 2.2						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 2.2.1	Vybudovanie izby ľudových tradícií	55	verejné a súkromné	verejný, súkromný sektor	nízky	obec
Aktivita 2.2.2	Podpora vzniku remesiel typických pre Horný Vadičov	20	verejné	verejný sektor	stredný	obec
Aktivita 2.2.3	Kompletizácia historických materiálov a vydanie publikácie o histórii obce	34	verejné	verejný sektor	stredný	obec
Aktivita 2.2.4	Podpora produkcie CD nosičov obecných súborov	12	verejné a súkromné	verejný, súkromný sektor	stredný	obec, obecné organizácie
Aktivita 2.2.5	Oživovanie ľudových tradícií prostredníctvom miestnych združení a spolkov a ich etablovanie v kreatívnom priemysle	20	verejné	verejný sektor	stredný	obec

Tabuľka 28: Akčný plán pre prioritu č. 3

PRIORITA č. 3: Udržanie a zlepšenie vidieckej krajiny a životného prostredia						
Opatrenie 3.1						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 3.1.1	Podpora zvýšenia a zefektívnenia separovaného zberu s cieľom znížiť množstvo zmesového KO - osвета a propagácia	1,5	verejné	verejný sektor	nízky	obec
Aktivita 3.1.2	Rozšírenie zberného dvora – zvýšenie množstva separovaných komodít	14	verejné	verejný sektor	stredný	obec
Aktivita 3.1.3	Environmentálna výchova na školách v oblasti separovaného zberu	2	verejné a súkromné	verejný, súkromný sektor	nízky	obec
Aktivita 3.1.4	Podpora inštalácie zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie u FO	20	súkromné	súkromný sektor	žiadny	obyvatelia obce
Aktivita 3.1.5	Informačné aktivity v záujme obmedzenia spaľovania fosílnych palív	2,5	verejné	verejný sektor	nízky	obec
Aktivita 3.1.6	Podpora cezhraničných aktivít podporujúcich prírodné a kultúrne dedičstvo	50	verejné	verejný sektor	vysoký	obec

Opatrenie 3.2						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 3.2.1	Podpora rozvoja podnikateľských aktivít, ktoré využívajú prírodné a surovinové zdroje regiónu	podľa potreby	verejné	verejný sektor	žiadny	MSP, FO, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty
Aktivita 3.2.2	Vytváranie podmienok pre rozvoj zamestnanosti – realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti MSP	podľa potreby	verejné	verejný sektor	nízky	obyvatelia obce
Aktivita 3.2.3	Podpora kreatívneho talentu v obci	20	verejné	verejný sektor	stredný	obec
Aktivita 3.2.4	Podpora podnikateľských subjektov, neziskových organizácií a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ	podľa potreby	verejné	verejný sektor	žiadny	MSP, FO, obyvatelia, občianske a záujmové združenia v obci
Aktivita 3.2.5	Zlepšenie dostupnosti dát verejnej správy pre občanov a podnikateľov	20	verejné	verejný sektor	stredný	obec
Opatrenie 3.3						
		<i>Predpokladaný rozpočet</i>	<i>Zdroje financovania</i>	<i>Realizácia</i>	<i>Dopad na rozpočet</i>	<i>Oprávnení žiadatelia</i>
Aktivita 3.3.1	Oživovanie ľudových tradícií prostredníctvom miestnych združení a spolkov	14	verejné	verejný sektor	stredný	obec, občianske a záujmové združenia v obci

Aktivita 3.3.2	Podpora života miestnej komunity cez podporu činností miestnych záujmových a profesných združení	8	verejné	verejný sektor	nízky	obec
Aktivita 3.3.3	Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov a seniorov, napr. výstavba petangového ihriska	podľa potreby	verejné a súkromné	verejný, súkromný sektor	nízky	občianske a záujmové združenia v obci
Aktivita 3.3.4	Vytváranie partnerstiev pre potreby projektovej spolupráce a rozvoj celoživotného vzdelávania – cezhraničná spolupráca	40	verejné	verejný sektor	stredný	obec
Aktivita 3.3.5	Zvyšovanie povedomia žiakov a rodičov o ponuke vzdelávania v EÚ, podpora talentov	7	verejné a súkromné	verejný, súkromný sektor	nízky	obec

Akčný plán priamo súvisí s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Horný Vadičov. Kým PHSR identifikuje víziu a oblasti priorít, akčný plán definuje konkrétne aktivity, ktoré je potrebné realizovať na dosiahnutie stanovených cieľov v rokoch 2016 - 2023. Časový harmonogram realizácie jednotlivých aktivít je podrobne popísaný v tabuľkách č. 31, 33 a 35, časť 4.1 Finančný plán. Pre ďalšie roky je potrebné vypracovať nový akčný plán, ktorý zohľadní dosiahnuté výsledky z predchádzajúceho obdobia.

4 FINANČNÁ ČASŤ

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu PHSR je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje môžu byť vlastné zdroje obce, zdroje v súkromnom sektore a verejnej správe, alebo zdroje zahraničné, v súčasnosti sú to najmä prostriedky Európskej únie.

V súlade so Zákonom o podpore regionálneho rozvoja (Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja) je regionálny rozvoj na území SR financovaný z viacerých zdrojov, z ktorých hlavnými zdrojmi sú:

- zdroje štátneho rozpočtu,
- štátnych účelových fondov,
- rozpočty VÚC a rozpočty miestnej samosprávy,
- iné zdroje (PPP, úvery).

Doplňkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú prostriedky Európskej únie na to určené.

Keďže v súčasnosti neexistujú konkrétne podklady pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal PHSR v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Finančná časť sa bude upravovať priebežne počas naplánovaného obdobia a konkretizovať v závislosti od možností obecného rozpočtu ako i reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, prípadne iných zdrojov financovania.

Tabuľka 29: **Indikatívny rozpočet - sumarizácia**

	ROK							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PRIORITA 1								
<i>Opatrenie 1.1</i>	5	197	364,5	372,5	3 358	4 222	3 216	216
<i>Opatrenie 1.2</i>	132	390,5	441	460,5	256,5	155	142	139,5
<i>Opatrenie 1.3</i>	2,5	4	4	4	4	4	4	2,5
PRIORITA 2								
<i>Opatrenie 2.1</i>	2	2,5	9,5	410,5	10	905	7,5	4,5
<i>Opatrenie 2.2</i>	36	28	26	25	6	10	6	4
PRIORITA 3								
<i>Opatrenie 3.1</i>	8,5	9,5	15	16	15	9	8,5	8,5
<i>Opatrenie 3.2</i>	5	5	5	5	5	5	5	5
<i>Opatrenie 3.3</i>	2	4	14	9	14	9	14	3

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaného strategického cieľa, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných projektových zámerov bol vypracovaný plán realizácie PHSR. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali jednotlivé opatrenia v rámci stanovených priorít realizovať, kto by mal byť žiadateľom, určuje predpokladané náklady v tis. €.

4.1 Finančný plán

Tabuľka 30: **Priorita č. 1 - Viac zdrojové financovanie v tis. EUR**

	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		Obec	EÚ	ŠR	VÚC	Spolu	
Opatrenie 1.1							
Aktivita 1.1.1	10 000	500	8 500	1 000		10 000	
Aktivita 1.1.2	560	360		200		560	
Aktivita 1.1.3	150	50		100		150	
Aktivita 1.1.4	280	180				180	100
Aktivita 1.1.5	416				416	416	
Aktivita 1.1.6	40	40				40	
Aktivita 1.1.7	90	40		50		90	
Aktivita 1.1.8	400	10	170	20		200	200
Aktivita 1.1.9	-						
Aktivita 1.1.10	15	15				15	
SPOLU	11 951	1 195	8 670	1 370	416	11 651	300
Opatrenie 1.2							
Aktivita 1.2.1	694	495		199		694	
Aktivita 1.2.2	50	2,5		47,5		50	
Aktivita 1.2.3	210	10,5	178,5	21		210	
Aktivita 1.2.4	30	20				20	10
Aktivita 1.2.5	21	14				14	7
Aktivita 1.2.6	30	15				15	15
Aktivita 1.2.7	40	2	34	4		40	
Aktivita 1.2.8	30	30				30	
Aktivita 1.2.9	12	12				12	
Aktivita 1.2.10	1 000						1 000
SPOLU	2 117	601	212,5	271,5		1 085	1 032
Opatrenie 1.3							
Aktivita 1.3.1	19	8		8		16	3
Aktivita 1.3.2	10	8		2		10	
Aktivita 1.3.3	-						
SPOLU	29	16		10		26	3
PRIORITA SPOLU	14097	1 812	8 882,5	1 651,5	416	12 762	1 335

ZDROJE FINANCOVANIA EÚ:

OP KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Prioritná os: 1 Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry

- Investičná priorita 1.1 Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek; Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ

Prioritná os: 4 Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

- Investičná priorita 4.3. Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania
Špecifický cieľ: 4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov

INTEGROVANÝ REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM

Prioritná os č. 2: Lahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

- Investičná priorita č. 2.1: Investície do zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry, ktoré prispievajú k celoštátnemu, regionálnemu a miestnemu rozvoju, znižujú nerovnosť z hľadiska zdravotného postavenia, podporujú sociálne začleňovanie prostredníctvom lepšieho prístupu k sociálnym, kultúrnym a rekreačným službám a prechod z inštitucionálnych služieb na komunitné.

Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie.

- Investičná priorita č. 4.1: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach vrátane verejných budov a v sektore bývania

PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA

- Opatrenie 19: LEADER prostredníctvom MAS
- Opatrenie č. 8: Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenie životaschopnosti lesov

ŠTÁTNE ZDROJE FINANCOVANIA

Environmentálny fond

Štátny fond na uskutočňovanie štátnej podpory starostlivosti o životné prostredie.

Dotácie:

- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
- Ministerstvo financií SR
- Ministerstvo hospodárstva SR
- Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
- Žilinský samosprávny kraj
- Výťažok z lotérií

SÚKROMNÉ ZDROJE FINANCOVANIA

Nadácia Pontis

Nadácia Slovenskej sporiteľne

Ekofond, neinvestičný fond, ktorého zriaďovateľom je Slovenský plynárenský priemysel, a.s.

Tabuľka 31: **Priorita č. 1 - Harmonogram realizácie aktivít**

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Opatrenie 1.1								
Aktivita 1.1.1								
Aktivita 1.1.2								
Aktivita 1.1.3								
Aktivita 1.1.4								
Aktivita 1.1.5								
Aktivita 1.1.6								
Aktivita 1.1.7								
Aktivita 1.1.8								
Aktivita 1.1.9								
Aktivita 1.1.10								
Opatrenie 1.2								
Aktivita 1.2.1								
Aktivita 1.2.2								
Aktivita 1.2.3								
Aktivita 1.2.4								
Aktivita 1.2.5								
Aktivita 1.2.6								
Aktivita 1.2.7								
Aktivita 1.2.8								
Aktivita 1.2.9								
Aktivita 1.2.10								
Opatrenie 1.3								
Aktivita 1.3.1								
Aktivita 1.3.2								
Aktivita 1.3.3								

Tabuľka 32: **Priorita č. 2 - Viac zdrojové financovanie v tis. EUR**

	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		Obec	EÚ	ŠR	VÚC	Spolu	
Opatrenie 2.1							
Aktivita 2.1.1	15	0,75	12,75	1,5		15	
Aktivita 2.1.2	12	0,6	10,2	1,2		12	
Aktivita 2.1.3	7	7				7	
Aktivita 2.1.4	10	0,5	8,5	1		10	
Aktivita 2.1.5	12	6				6	6
Aktivita 2.1.6	400	10	170	20		200	200
Aktivita 2.1.7	-						
Aktivita 2.1.8	-						
SPOLU	456	24,85	201,45	23,7		250	206
Opatrenie 2.2							
Aktivita 2.2.1	55	2,5	42,5	5		50	5
Aktivita 2.2.2	20	1	17	2		20	
Aktivita 2.2.3	34	14		20		34	
Aktivita 2.2.4	12	6				6	6
Aktivita 2.2.5	20	1	17	2		20	
SPOLU	141	24,5	76,5	29		130	11
PRIORITA SPOLU	597	49,35	277,95	52,7		380	217

ZDROJE FINANCOVANIA EÚ:

INTEGROVANÝ REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM

Prioritná os č 5: Miestny rozvoj vedený komunitou

- *Investičná priorita č. 5.1: Záväzné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou*
 - **Špecifický cieľ č. 5.1.1:** *Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií*

PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA

- Opatrenie 19: LEADER, prostredníctvom MAS

INTERREG V-A SLOVENSKÁ REPUBLIKA - ČESKÁ REPUBLIKA

Prioritná os 2: Kvalitné životné prostredie

- Investičná priorita 3: Zachovanie, ochrana, podpora a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva

Prioritná os 3: Rozvoj miestnych iniciatív

- Investičná priorita 5: Podpora právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi a inštitúciami

INTERREG V-A POĽSKÁ REPUBLIKA - SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Prioritná os 1: Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia

- Investičná priorita 6c: Zachovanie, ochrana, podpora a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva

ŠTÁTNE ZDROJE FINANCOVANIA

Dotácie:

- Ministerstva kultúry SR
- Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
- Žilinského samosprávneho kraja
- Dotácie z výťažku lotérií

SÚKROMNÉ ZDROJE FINANCOVANIA

Nadácia pre deti Slovenska

Nadácia Pontis

Nadácia Slovenskej sporiteľne

Nadácia Orange

Tabuľka 33: **Priorita č. 2 - Harmonogram realizácie aktivít**

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Opatrenie 2.1								
Aktivita 2.1.1								
Aktivita 2.1.2								
Aktivita 2.1.3								
Aktivita 2.1.4								
Aktivita 2.1.5								
Aktivita 2.1.6								
Aktivita 2.1.7								
Aktivita 2.1.8								
Opatrenie 2.2								
Aktivita 2.2.1								
Aktivita 2.2.2								
Aktivita 2.2.3								
Aktivita 2.2.4								
Aktivita 2.2.5								

Tabuľka 34: **Priorita č. 3 - Viac zdrojové financovanie v tis. EUR**

RIORITA č. 3: Viac zdrojové financovanie v tis. EUR							
	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		Obec	EÚ	ŠR	VÚC	Spolu	
Opatrenie 3.1							
Aktivita 3.1.1	1,5	1,5				1,5	
Aktivita 3.1.2	14	0,7	11,9	1,4		14	
Aktivita 3.1.3	2	0,1	0,9			1	1
Aktivita 3.1.4	20						20
Aktivita 3.1.5	2,5	2,5				2,5	
Aktivita 3.1.6	50	2,5	42,5	5		50	
SPOLU	90	7,3	55,3	6,4		69	21
Opatrenie 3.2							
Aktivita 3.2.1	-						
Aktivita 3.2.2	-						
Aktivita 3.2.3	20	1	17	2		20	
Aktivita 3.2.4	-						
Aktivita 3.2.5	20	1	17	2		20	
SPOLU	40	2	34	4		40	
Opatrenie 3.3							
Aktivita 3.3.1	14	0,7	11,9	1,4		14	
Aktivita 3.3.2	8	8				8	
Aktivita 3.3.3	-						
Aktivita 3.3.4	40	2	34	4		40	
Aktivita 3.3.5	7	2				2	5
	69	12,7	45,9	5,4		64	5
PRIORITA SPOLU	199	22	135,2	15,8		173	26

ZDROJE FINANCOVANIA EÚ:

INTEGROVANÝ REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM

Prioritná os č.3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch

- Investičná priorita č. 3.1: Podpora rastu priaznivého pre zamestnanosť, a to rozvíjaním vnútorného potenciálu ako súčasť územnej stratégie pre konkrétne oblasti vrátane konverzie upadajúcich priemyselných regiónov a posilnenia prístupnosti a rozvoja špecifických prírodných a kultúrnych zdrojov
 - **Špecifický cieľ č. 3.1:** Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnologických inovácií.

Prioritná os č 5: Miestny rozvoj vedený komunitou

- Investičná priorita č. 5.1: Záväzné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou
 - **Špecifický cieľ č. 5.1.1:** Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

OPERAČNÝ PROGRAM EFEKTÍVNA VEREJNÁ SPRÁVA

Prioritná os 1: Posilnené inštitucionálne kapacity a efektívna VS

- Investičná priorita: Investície do inštitucionálnych kapacít a do efektívnosti VS a verejných služieb na národnej, regionálnej a miestnej úrovni v záujme reforiem, lepšej právnej úpravy a dobrej správy.
 - Špecifický cieľ 1.1 Skvalitnené systémy a optimalizované procesy VS

OP KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Prioritná os: 1 Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry

- Investičná priorita 1: Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek; Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ

OP VÝSKUM A INOVÁCIE

Prioritná os č. 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

- Investičná priorita 2.2: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem vrátane podnikateľských inkubátorov
- Investičná priorita 2.3: Vývoj a zavedenie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie

PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA

- Opatrenie 19: LEADER, prostredníctvom MAS

INTERREG V-A SLOVENSKÁ REPUBLIKA - ČESKÁ REPUBLIKA

Prioritná os 1: Využívanie inovačného potenciálu

- Investičná priorita 1: Príprava a vykonávanie spoločných vzdelávacích, odborných vzdelávacích a školiacich programov

Prioritná os 2: Kvalitné životné prostredie

- Investičná priorita 3: Zachovanie, ochrana, podpora a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva

Prioritná os 3: Rozvoj miestnych iniciatív

- Investičná priorita 5: Podpora právne a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi a inštitúciami

INTERREG V-A POĽSKÁ REPUBLIKA - SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Prioritná os 3: Rozvoj cezhraničného a celoživotného vzdelávania

- Investičná priorita 10 - Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom prípravy a vykonávania spoločných vzdelávacích, odborných vzdelávacích a školiacich programov

ŠTÁTNE ZDROJE FINANCOVANIA

Environmentálny fond

Štátny fond na uskutočňovanie štátnej podpory starostlivosti o životné prostredie.

Národný projekt Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry: „Zelená domácnostiam“

Rodinné a bytové domy sa môžu uchádzať o podporu formou príspevku na inštaláciu malých zariadení na využívanie OZE, t.j. na výrobu elektriny zo slnka a vetra s výkonom do 10 kW a zariadenia na výrobu tepla - tepelné čerpadlá, kotle na biomasu a solárne kolektory.

Dotácie:

- Ministerstva kultúry SR,
- Ministerstvo životného prostredia SR
- Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
- Žilinského samosprávneho kraja
- Dotácie z výťažku lotérií

SÚKROMNÉ ZDROJE FINANCOVANIA

Ekofond

Nadácia Ekopolis

Nadácia pre deti Slovenska

Nadácia Pontis

Nadácia Slovenskej sporiteľne

Nadácia SPP

Nadácia Orange

Greenways

Zelené oázy

Tabuľka 35: **Priorita č. 3 - Harmonogram realizácie aktivít**

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Opatrenie 3.1								
Aktivita 3.1.1								
Aktivita 3.1.2								
Aktivita 3.1.3								
Aktivita 3.1.4								
Aktivita 3.1.5								
Aktivita 3.1.6								
Opatrenie 3.2								
Aktivita 3.2.1								
Aktivita 3.2.2								
Aktivita 3.2.3								
Aktivita 3.2.4								
Aktivita 3.2.5								
Opatrenie 3.3								
Aktivita 3.3.1								
Aktivita 3.3.2								
Aktivita 3.3.3								
Aktivita 3.3.4								
Aktivita 3.3.5								

4.2 Pravidlá stratégie financovania štrukturálnych fondov a kohézneho fondu pre programové obdobie 2014 – 2020

V nadväznosti na základné legislatívne východiská pre určenie stratégie financovania 2014 – 2020 sa stanovujú nasledovné pravidlá stratégie financovania 2014 – 2020:

- ✓ výška pomoci z EÚ sa pre všetky operačné programy vyjadruje k celkovým oprávneným výdavkom v zmysle čl. 110, ods. 2, písm. a) návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- ✓ v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – KF – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- ✓ v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci menej rozvinutých regiónov – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- ✓ v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci viac rozvinutého regiónu 2 – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- ✓ v rámci cieľa Európska územná spolupráca – programy cezhraničnej spolupráce, v ktorých SR plní úlohu riadiaceho orgánu – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % (EFRR) z celkových oprávnených výdavkov pre celé územie Slovenska, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- ✓ maximálna intenzita štátnej pomoci sa stanovuje v súlade so schémami štátnej pomoci, resp. príslušnou legislatívou EÚ;
- ✓ v prípade realizácie partnerských Projektov sa na jednotlivých partnerov vzťahujú pravidlá financovania individuálne v závislosti od typu prijímateľa, t. j. pre partnerov sa neuplatňujú pravidlá financovania platné pre vedúceho partnera;
- ✓ možnosť dobrovoľného zvýšenia podielu prijímateľa na financovaní maximálne však do výšky národných zdrojov v závislosti od kategórie regiónu. Zvýšenie miery financovania prijímateľa nad stanovenú výšku závisí len od rozhodnutia samotného prijímateľa;
- ✓ v rámci jedného projektu sa počas celej doby implementácie uplatňuje jeden pomer financovania za jednotlivé zdroje

Financovanie Projektov prijímateľa – obec

Pre prijímateľa – obec, príp. rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené obcou (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – obec / vyšší územný celok			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100 %

V prípade, ak je prijímateľom obec, prípadne rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia zriadená obcou (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – mimovládna/nezisková organizácia

Pre prijímateľa – mimovládne organizácie/neziskové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – mimovládna/nezisková organizácia			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100 %

V prípade, ak je prijímateľom mimovládna organizácia, prípadne nezisková organizácia (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)), výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie projektov prijímateľa v rámci schém pomoci de minimis

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém pomoci de minimis			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	y,y %	z,z %	100,0 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou riadiacim orgánom v príslušnej schéme pomoci de minimis. V prípade, ak intenzita pomoci de minimis stanovená riadiacim orgánom presahuje maximálnu výšku finančnej pomoci z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Pravidlá financovania pri implementácii finančných nástrojov

Európska komisia v súvislosti so snahou čo najefektívnejšie využívať prostriedky EÚ, odporúča v rámci programového obdobia 2014 – 2020, okrem priamej formy pomoci, využívať predovšetkým finančné nástroje. Slovenská republika plánuje výraznejšie využívať finančné nástroje v rámci všetkých fondov. Nenávratný finančný príspevok by sa mal používať predovšetkým tam, kde sa vytvára verejný statok a tam, kde z dôvodu vzniku negatívnych externalít a neschopnosti internalizovať celý zisk dochádza k zlyhaniu trhu. Verejné zdroje podporia takéto aktivity tak, aby sa ich úroveň priblížila spoločenskému optimu. Preto by mala byť podpora komerčných Projektov, rizikových Projektov a Projektov

generujúcich príjmy zabezpečená formou finančných nástrojov a to v tých oblastiach, ktoré budú určené na základe vykonanej ex-ante analýzy pre finančné nástroje v súlade s čl. 32 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020. Finančné nástroje môžu byť zriadené na úrovni EÚ, riadené priamo alebo nepriamo Európskou komisiou alebo tradičnej báze, teda na národnej, regionálnej, nadnárodnej alebo cezhraničnej úrovni, riadené priamo alebo v rámci zodpovednosti riadiaceho orgánu. Pre určenie participácie národných zdrojov v prípade subjektu implementujúceho finančný nástroj sa stanovujú nasledovné pravidlá v prípade:

- menej rozvinutých regiónov a Kohézneho fondu: výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov; podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 15,0 % z celkových oprávnených výdavkov.
- viac rozvinutých regiónov: výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov; podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

V prípade využitia možnosti vytvorenia samostatnej prioritnej osi na účely implementovania niektorého z finančných nástrojov, sa v závislosti od zapojenia súkromných zdrojov znižuje podiel národných verejných zdrojov na spolufinancovaní. V rámci národných zdrojov sa v závislosti od výšky zapojenia súkromných zdrojov, či už na úrovni fondu fondov, na úrovni finančného nástroja alebo na úrovni konečných prijímateľov, adekvátne znižuje podiel národných verejných zdrojov.

Stratégia financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

Stratégia financovania stanovuje maximálnu výšku podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a miery národného spolufinancovania v rámci menej rozvinutých regiónov a ostatných regiónov pri financovaní opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020. V Slovenskej republike je z EPFRV implementovaný jeden Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 pre celé územie SR.

Pravidlá Stratégie financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

V nadväznosti na vyššie uvedené legislatívne východiská sa pre jednotlivé kategórie prijímateľov stanovujú nasledovné pravidlá financovania:

- výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci menej rozvinutých regiónov a 53 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci ostatných regiónov;
- k podielu EPFRV je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v stanovenom pomere v závislosti od intenzity verejnej pomoci platnej pre príslušné opatrenie;
- uplatňuje sa kombinácia výšky podpory z EPFRV a výšky verejnej pomoci;
- zohľadňujú sa špecifiká pre každé opatrenie individuálne a to vo vzťahu k oprávnenému prijímateľovi, mieram spolufinancovania a kategórii regiónu.

4.3 Finančné zabezpečenie realizácie PHSR obce Horný Vadičov

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie stanovených priorít. Finančné sumy sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce, alebo bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVaR SR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť od aktuálnej finančnej situácie obce ako aj na spoločensko-ekonomických a legislatívnych podmienkach Slovenska.

5 ZÁVER

Aktualizovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Horný Vadičov je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce. Je to otvorený dokument, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby.

Aktualizovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Horný Vadičov bol vypracovaný v období august 2015 – február 2016. Dňa 31. marca 2016 bol schválený Uznesením Obecného zastupiteľstva č. 11/2016.

.....
Pečiatka obce

.....
Starosta obce

Názory vyjadrené v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Horný Vadičov sú výlučne oficiálnymi názormi obce Horný Vadičov a jej obyvateľov.

PRÍLOHY

- Príloha č. 1: Zoznam použitých skratiek
- Príloha č. 2: Zoznam informačných zdrojov
- Príloha č. 3: Merateľné ukazovatele jednotlivých priorít
- Príloha č. 4: Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR
- Príloha č. 5: Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu vypracovania PHSR na roky 2015 – 2022
- Príloha č. 6: Evidencia mimovládnych organizácií v obci Horný Vadičov

Príloha č. 1: ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

BRO	Biologicky rozložiteľný odpad
CR	Cestovný ruch
CVČ	Centrum voľného času
ČOV	Čistička odpadových vôd
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor
El.	Elektrická energia
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EO	Ekvivalentných obyvateľov
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ERDF	Európsky fond regionálneho rozvoja
ESF	Európsky sociálny fond
EÚ	Európska únia
IBV	Individuálna bytová výstavba
KD	Kultúrny dom
KF	Kohézny fond
IKT	Informačné a komunikačné technológie
KNM	Kysucké Nové Mesto
KO	Komunálny odpad
KÚ	Katastrálne územie
MAS	Miestna akčná skupina
MSP	Malý a stredný podnikateľ
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MVRR SR	Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR
MŠ	Materská škola
ONV	Okresný národný výbor
OÚ	Obecný úrad
OZ	Obecné zastupiteľstvo
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PD	Projektová dokumentácia
PHO	Pásma hygienickej ochrany
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PPP projekt	Projekt verejno-súkromného partnerstva

SAD	Slovenská autobusová doprava
SR	Slovenská republika
STN	Slovenská technická norma
SPP	Slovenský plynárenský priemysel
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠR	Štátny rozpočet
TP	Tuhé palivo
TÚV	Teplá úžitková voda
TV	Televízny
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VO	Verejné osvetlenie
VS	Verejná správa
VTL	vysokotlakový
ZŠ	Základná škola
ŽP	Životné prostredie
ŽSK	Žilinský samosprávny kraj

Príloha č. 2: ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV

1. PHSR obce Horný Vadičov na roky 2007 - 2020
2. Interné materiály obce Horný Vadičov, www.hornyvadicov.sk
3. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2014 – 2020
4. Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC (verzia 2.0)
5. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020
6. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
7. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
8. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ 2014 - 2020
9. Operačný program Efektívna verejná správa 2014 - 2020
10. Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 - 2020
11. Operačný program Ľudské zdroje 2014 - 2020
12. Program rozvoja vidieka 20014 – 2020
13. Program rozvoja vidieka na roky 2014 – 2020
14. Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 - 2020
15. Interreg V-A Poľsko – Slovensko 2014 - 2020
16. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenia k fondom)
17. Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015
18. Stratégia EÚ 2020
19. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 2008 – 2015
20. Zákon č. 539/2008 Z.z. v znení zákona č.309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja
21. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
22. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov
23. Zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy
24. Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny
25. Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
26. Zákon č. 221/1996 Z.z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky
27. www.statistics.sk